VIVAT ACADEMIA

A NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM LAPJA
2003. május I./1. Ára: 200 Ft

VALETE!

Kell egy lap!

Fotó: 22 Fotó & Média

Prof. dr. Faragó Sándor rektor

A címbeli szlogennel Faragó Sándor rektor is messzemenően egyetért. Arra kértem, hogy kissé részletesebben fejtse ki ezzel kapcsolatos álláspontját.

– A Rektor Úr miért tartja fontosnak, hogy legyen egy hivatalos orgánuma a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek?

– Ezt a lapot az iniciálta, hogy az Egyetemen – többek közt abból is fakadóan, hogy négy városban működik – kézen-közön elkallódnak az információk. Mind az oktatók, mind a hallgatók viszonylag keveset tudnak a másik karokon történtekről. Pedig – hasonlóan a családhoz – illene tudni a testvérek sorsáról, ügyes-bajos dolgairól. Ezt a közvetítő szerepet kell betöltenie ennek az újságnak. A Vivat Academia a diáklapok legjobb tulajdonságait is hordozhatja, de ennek a lapnak alapvetően egy információkat továbbító médiummá kell válnia. Hasonló igény más egyetemeken már korábban megfogalmazódott, mi most jutottunk el ehhez a ponthoz. Városaink – Sopron, Mosonmagyaróvár, Győr és Székesfehérvár – karain hihetetlen értékes szakmai-, tudományos-, illetve kulturális- és sportélet zajlik, aminek az eredményeit hasznos másoknak is megismerni. Valamennyi karunkon dolgoznak olyan kiemelkedő tudású kollégák, akiknek az életpályáját, illetve olyan hallgatók, akiknek a teljesítményét érdemes bemutatni, hiszen mindannyiukra büszkék vagyunk. Ezt a büszkeséget magunk felé és kifelé is meg kell jelenítenünk. Meg kell mutatkoznunk más egyetemek felé, sőt a végzett hallgatóinknak is hírt kell adnunk magunkról.

– Várható-e, hogy elektronikus formában is megjelenik a lap?

– A későbbiekben az egyetem honlapján minden bizonnyal olvasható lesz a lap.

– Az egyetem vezetői szándékoznak-e a lapot tájékoztató fórumként „használni"?

– Olyan értelemben föltétlenül, hogy egyrészt meghatározott szellemiséget tolmácsoljunk, azt, ami a hagyományainkból fakad, másrészt annak a tudományos potenciálnak a bemutatására, ami ezen az egyetemen föllelhető. Ebben az értelemben a lap komoly legyen, de ez nem gátolhatja alkalmanként a könnyedebb hangvételt. Ugyanakkor az újság tartsa távol magát a közvetlen politizálástól, de biztosítson fórumot az eltérő szakmai véleményeknek!

– A hírértékű információknak is hiteles forrása lehet a lap?

– Természetesen. A ritkább megjelenés ugyan korlátokat szab ennek, elsősorban követheti az eseményeket, de az időben távolabbi eseményekről tájékoztatást adhat.

– Van-e a tarsolyában olyan információ – tekintettel a nemrég zajlott rektori tanácsülésre –, amelyet megoszthat az olvasókkal?

– Az idei egyetemi költségvetés más szerkezetben készült, mint a korábbi időszakban. A pénz összességében több mint tavaly volt, de természetesen még mindig nem annyi, amennyit szeretnénk. A június 4-ei tanácsülésen döntünk arról, hogy a költségvetésből több forrás jusson a karokra. Dolgozunk ugyanakkor szabályzataink felülvizsgálatán. Az SzMSz és mellékletei az integráció óta eltelt három év tapasztalataiból fakadó módosításokat is tartalmazni fogják, s néhány évre meghatározzák majd működésünk kereteit.

– Oktatási-kutatási területen milyen változások várhatók?

– Számos új szak indul ősszel, és már a második évfolyamokat fogja érinteni a kredit-rendszer. Beindultak bizonyos új, pályázatokon nyert kutatások, bár némelyikük fedezete elég nehezen hívható le. Ennek ellenére, úgy tűnik, hogy karaink aktivitása ezen a téren fokozódik.

Zétényi Zoltán

Hallgatói Művészeti Napok

Győr, 2003. április 28. - május 9.

Fotó: 22 Fotó & Média

Az alkotások kibontása a csomagból

A Bartók Béla Megyei Művelődési Központban nyílt meg a Nyugat-Magyarországi Egyetem Kulturális és Művészeti Napok című rendezvény sorozata. Az első ilyen jellegű rendezvényünket nem titkoltan hagyományteremtő céllal hirdette meg az Egyetem vezetősége. Az ATFK felhívására a legtöbb karról érkeztek pályamunkák, amelyek közül a zsűri gondos és fáradságos munkával választotta ki a bemutatásra kerülő alkotásokat. A program nyitó eseményén, egy kiállítás keretében, festményeket, grafikákat, kerámiákat, szobrokat és kisplasztikákat, tűzzománcokat, üvegtárgyakat valamint fotókat láthattak az érdeklődők. A fesztivál május 9-én megrendezett színpadi gálaműsorral fejeződött be.

Lipovics Jánost, az ATFK főigazgató-helyettesét kértem, hogy röviden mutassa be a kiállítás létrejöttének körülményeit:

– A Nyugat-Magyarországi Egyetem első ízben, hagyományteremtő szándékkal, arra vállalkozott, hogy a hét kar hallgatóinak művészeti tevékenységét bemutassa a régió lakosságának. Az I. Hallgatói Művészeti Napok programjának célja, hogy az egyetem kutatási és képzési feladatain túl is megjelenjen a régió kulturális életében. Igazi szellemi műhelyként szellemiségével, nyitottságával szélesítse kapcsolatrendszerét, formálja az egyetem arculatát, jelenítse meg a képzési kínálatot, annak sokszínűségét, valamint adjon teret és lehetőséget a tehetséges hallgatók bemutatkozásának. A program első része egy képzőművészeti tárlat, melyre a karok egy belső válogatás – zsűri – után juttatták el az anyagot a rendezvénynek otthont adó Megyei Művelődési Központba. A kiállítási anyag további válogatásának (a tér adottságain túl) alapvető szempontjai voltak, hogy minden karról kerüljenek kiállításra munkák, lehetőleg a teljes műfaji skála szerepeljen, és a bemutatandó anyag a lehető legmagasabb szakmai színvonalat képviselje. A tárlat rendezését a házigazda ATFK Vizuális Nevelési tanszékének művésztanárai vállalták. Az első emeleti galériában a karok és az Alkalmazott Művészeti Intézet hallgatóinak alkotásit mutattuk be (Az AMI folyamatos vetítést prezentált a maga által installált térben.) A II. emeleti galériában az Apáczai Csere János Főiskolai Kar hallgatóinak alkotásaiból válogattunk egy jellemző metszetet.

Táncosok a gálán

Fotó: 22 Fotó & Média

Elefáni is megérkezett

-tény-

Vivat Academia!

Óriási molinót próbálgat a szél a városotorony oldalán. Kóstolgatja, csiklandozza, tépdesi, ott hagyja. A lepedőnyi anyagon, a bányászjelvény alatt, két évszám -1762-2002 - és hét város neve sorakozik: Selmec, Kassa, Leoben, Miskolc, Ostrava, Sopron, Zólyom. Az elsők és az utolsó szlovákul. Mi tudjuk, mit jelentenek ezek a nevek, így együtt. 2002. októberében Mária Terézia 240 éves dekrétumát ünnepelni gyűltünk össze Selmecen. Legyen Academia a városban! - szólt a törvény. És lett!

Habent sua fata academiarum. Nem csak a könyveknek, az akadémiáknak is megvan a maguk sorsuk. A mienkének kálváriája volt. Szakadt 1848-ban, majd 1918-ban menekülni kellett szánkón-szekéren a bölcső-városból. 1949-ben Sopront csonkítják meg, hogy Miskolcot gazdagítsák. Az odatelepített csemete pedig nem csupán megered, hanem újabb és újabb ágakat növeszt. (Az ott jogot végzett unokaöcsémtől tudom, hogy ők is fújják az alapnótákat.) Az Alma Mater azonban nem rokkan meg, új hajtást növeszt Sopronban is:

létrehozza a Faipari Mérnöki Kart. S a folyamat nem áll meg: közgazdaságtani, környezetvédelmi és művészeti képzés indul. Az 1999. évi LII. törvény szerint 2000. január 1-étől pedig már Nyugat-Magyarországi Egyetem a nevünk: tanító, gazdász, óvónő, jelöltek csatlakoznak.

Győr, Mosonmagyaróvár, Sopron, Székesfehérvár. Nemes és királyi városok. Méltó helyeken székelnek a karok. A legújabb hírek pedig arról szólnak, hogy még egy testvére lehet a jelenlegi karoknak, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanítóképző Főiskola „személyében". Az Alma Mater köszöntheti legújabb fogadott gyermekét. A hús-vér gyermekek közül pedig azok, akik felkészültek az életre, szép lassan elballagnak. Előbb persze, még letesznek jó néhány vizsgát. Hiszen ezért jöttek, a tudományért. Hogy aztán mást is kaptak, egész életre szóló élményt és elkötelezettséget, az már csak a bonus. A ráadás pedig ez a lap!

VALETE!

Zétényi Zoltán

Vivat Academia!

A Nyugat-Magyarországi Egyetem lapja

(Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar – Győr, Benedek Elek Pedagógia Főiskolai Kar – Sopron, Erdőmérnöki Kar – Sopron, Faipari Mérnöki Kar – Sopron, Geoinformatikai Főiskolai Kar – Székesfehérvár, Közgazdaságtudományi Kar – Sopron, Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar – Mosonmagyaróvár)

I. évfolyam, 1. szám, 2003. május

Főszerkesztő: **Zétényi Zoltán**, zzfotomedia@axelero.hu

A szerkesztőbizottság: Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK), Balázsik Valéria, bve@ geo.cslm.hu (GFK), dr. Bácsatyai László,bacsaty@emk.nyme.hu (EMK), dr.Báder Ernő, bader@mtk.nyme.hu (MÉK) dr. Borbély József, nnika@ktk.nyme.hu (KTK), dr. Lanczendorfer Zsuzsanna (ATFK), Lengyel Zita (EMK), Patyi Gábor,:patyi@bepf.hu (BEPFK), Szemerey Tamás, tszemerey@fmk.nyme.hu (FMK).

Szerkesztőségi titkár: Tóth Mariann, mtoth@nyme.hu

A szerkesztőség címe: 9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4. T.: 99/518-144; Fax:94/312-240 Mb.:30/415-4021

Kiadja a Nyugat-Magyarországi Egyetem 9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.

Felelős kiadó: **Prof. dr. Faragó Sándor rektor**

Nyomdai előkészítés: PrePress Kft, Sopron felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető

Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron, felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezető

ISSN 1589-8091

Megjelenik évente tízszer, 1000 példányban, terjeszti a Nyugat-Magyarországi Egyetem.

A beküldött kéziratokat, fotókat, illusztrációkat nem őrizzük meg.

Tartalom

A Magyar Rektori Konferencia ülése Sopronban . . . 2-3
Valete! Dr. Mészáros Károly dékán, EMK . . . 4
Ihárosi Péter (EMK), Markó Gábor (FMK), Rónai Tamás (GEO) . . . 5
Valete! dr. Balázs Judit (KTK), Egyed Krisztián (KTK) . . . 6
Deák Edit, Ticz Nándor (MÉK) . . . 7
Terepasztal és műbírálat (A Széchenyi-díjas dr. Kubinszky Mihály) . . . 8
Portré egy fiatal tanárról (Pongrácz Attila tanársegéd) . . . 10
Feloszlatás és kitiltás (Wisnovszky Károly erdőmérnök emlékei - I.) . . . 12
Ajánló . . . 13
Kovátsné dr. Németh Mária az erdőpedagógiai műhelyről . . . 14
Profi a környészek között (Bene Györgyi válogatott asztaliteniszező) 16
Intercity-quartett . . . 17
Kalamáris - Kihalt (Szalai Zsolt verse) . . . 17
Megtanítani halászni (Interjú Schmitt Pállal, a MOB elnökével) . . . 18
Egy újjászülető mesterség (Kékfestő kiállítás Győrben) . . . 19
Kalamáris - Zene (Szalai Zsolt verse) . . . 19
Jankó Sándor, az erdőfelmérő . . . 20
Kalamáris - S. megye titkos története (Zsávolya Zoltán novellája) . . . 21
Ha Selmec hív . . . 22
Soproni Tavaszi Szél (Fiatal tudósok konferenciája) . . . 22
OTDK és PhD az Egyetemen . . . 23
Krónika - események innen-onnan . . . 24
Valete! - vidáman (képriport) . . . 25

A címlapon: Három valétáló grácia /Turi Zsuzsanna (EMK), Szalai Júlia (BEPFK), Korén Andrea (KTK) Fotó: 2Z Fotó & Média/

A hátsó borítón: Elbúcsúztak... Fotó: 2Z Fotó & Média

Magyar Rektori Konferencia

Sopron, 2003. április 29.

Ez év tavaszán egyetemünk látta vendégül a Magyar Rektori Konferencia résztvevőit, valamint az osztrák vendégeket, akik a szomszéd ország rektori konferenciáját képviselték. Az egész napos ülésen részt vett többek között Mang Béla, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára, Kiss Papp László, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének főtitkára, valamint prof. dr. Faragó Sándor a NYME rektora.

Kollégiumot üzemeltető hallgatók

Mang Bélát, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkárát – aki miskolci diákként, maga is a selmeci nótákon nevelkedett – először a diákhagyományok továbbéléséről kérdeztem:

– Köztudott, hogy a miskolci és a soproni egyetem gyökerei közösek. Sokat jártunk annak idején az erdész szakestekre, amelyekhez hasonlókat rendeznek/rendeztek nálunk is a bányászok, a kohászok és a gépészek. Miskolcon az utóbbi időben az egyetemen létrejött a közgazdász, a bölcsész kar, integrálódott a tanítóképző, zenészek, sőt védőnők is vannak. Örömömre szolgál, hogy ezek az új karok és szakok nem csak beilleszkedtek a rendszerbe, hanem átvették a selmeci dalainkat, hagyományainkat. Nincs annál kedvesebb, ha a keményebb karaink himnuszait a védőnő hallgatók is éneklik. Nem kell sok idő és saját himnuszuk lesz, amit természetesen a bányászoknak is kötelező megtanulniuk.

Államtitkár, aki ismeri a selmeci nótákat

– Újdonságként értesültünk a kollégiumi rendszer üzleti alapú bővítési terveiről.

– Megindult a kollégium építési program, amelynek során a kormány vállalta, hogy ebben a ciklusban mintegy tízezer férőhellyel bővíti a kollégiumok befogadó képességét. Az intézmények vezetői közel tizennégyezer férőhelyet tartanak szükségesnek. Az elmúlt két-három évben 2100 kollégiumi hely létesült, elsősorban a felújítások következtében. Mivel nem áll rendelkezésre a szükséges állami fedezet ezekhez a beruházásokhoz és az üzemeltetéshez, megpróbálunk kilépni a befektetői piacra. Ahogy egyébként ez Európában mindenfelé működik. Olyan típusú épületeket szeretnénk emelni, amelyeket diákhoteleknek nevezhetünk, amelyekben apartmanok vagy egyszerű szobák állnak a hallgatók rendelkezésre. Ez tehát nem a hagyományos kollégiumi építkezés. A célunk az, hogy a ma albérletben lakóknak biztosítsunk annál olcsóbb, a campusok közelében található szállást. Ezek azzal az előnnyel járnak, hogy közel vannak az egyetemi szolgáltatásokhoz, könyvtárhoz, sportpályákhoz, étteremhez, és a közösségi élet más színtereihez, amit nagyon fontosnak tartok, ismerve például a soproni egyetemi közösségi hagyományokat.

– Vannak-e jelentkezők, akik ezen a területen szeretnének beruházni?

– Tapasztalataink szerint élénk a befektetők érdeklődése, hazai és külföldi cégek egyaránt várnak a lehetőségre. Az egyetemek bérbe adnák a területüket a vállalkozóknak, azok megépítik és a beruházók vagy mások üzemeltetnék. A kormányzat felé előterjesztettük a javaslatainkat, és az a döntés született, hogy jövőre ötezer, a következő évben nyolcezer, majd tízezer forintra emeljük a lakhatási támogatás összegét a jogosultak számára. Ezekben az épülő házakban legfeljebb huszonötezer forintos árat szeretnénk megszabni, ami nem tévesztendő össze a kollégiumok szociális célú ellátásával. Ma a kollégiumi költségeket a képzési fedezetből fizetjük, hiszen a három-ötezer forintot kitevő kollégiumi férőhely ténylegesen a 3,5-4-szeresébe kerül. Természetesen a szociálisan rosszabb helyzetben lévő diákok számára nem ez az új lehetőség jelenti a megoldást. Ezeket a házakat a hallgatók is üzemeltethetik majd. Arra is lesz lehetőség, hogy a szálláshelyek egy részét idegenforgalmi célokra használják. Ennek itt Sopronban biztosan lesz realitása.

– Hol tart jelenleg ez a program?

– Debrecenben már aláírás előtt áll az első ilyen befektetői program. Budapesten várható egy nagyobb fejlesztés, és remélhetően olyan idegenforgalmi központban, mint Sopron, szintén látnak majd ebben fantáziát. A közeljövőben az egyetemek megkapják az ehhez szükséges jogi kézikönyveket, amelyben a teendőket foglaljuk össze. Május végén az egyetemek illetékeseit tájékoztatni fogom a fejleményekről. A minisztérium vállalja a közvetítést az intézmények és a befektetők között. A jogviszony az intézmény és a vállalkozó között jön létre.

– Mikor költözhetnek be az első lakók?

– Ott, ahol van építési engedély, és idén szerződést kötnek, akkor ebben az évben elkezdődhet a beruházás, és 2004 második felében vagy 2005-ben birtokba vehetik.

– Előadásában említett egy nemzetközi vállalatot, amelyik hajlandó nagyarányú oktatási beruházásokra a várható munkaerő szükségletének kielégítésére.

– Ma már nem csak a „bemenetet", a felvett hallgatók számát, hanem a képzés után kikerülő szakemberek számát is tervezni kell. Továbbá lehetőséget kell biztosítani a hallgatóknak a képzési irány megváltoztatására. Erre például abban az esetben is szükség lehet, ha egy-egy nagyvállalat rövid időn belül több ezer felsőfokon szakképzett munkatársat keres. Ez egy konkrét eset, amelyben olyan képesítésű szakembereket alkalmaznának, amilyeneket jelenleg, a hazai felsőoktatási intézményekben nem képeznek. Céljai megvalósítása érdekében a cég a szakképzési alapjából támogatni fogja a felsőoktatást. Tapasztalataim szerint az egyetemek rektorai érdeklődéssel fordultak a lehetőség felé.

Z.Z.

Georg Winckler, az Osztrák Rektori Konferencia elnöke beszél

További integráció várható

Beszélgetés Gaál Zoltánnal, a Magyar Rektori Konferencia elnökével

– Arra kérem, hogy foglalja össze a soproni rektori konferencia főbb gondolatait.

– Ez az összejövetel nemzetközi ülés volt, mert részt vettek az Osztrák Rektori Konferencia vezetői is, Georg Winckler professzorral, a Bécsi Egyetem rektorával az élükön. Ez nem az első ilyen találkozó, hiszen a Magyar Rektori Konferenciának az a törekvése, hogy az európai rektori konferenciákkal fölvegye a kapcsolatot. Így már köszönthettük a cseh, a szlovák vendégeket, és ősszel pedig a német küldöttséget fogadhatjuk. Mi Kassán, a Szlovák Rektori Konferencián tettünk látogatást. A mostani konferencia ennek a sorozatnak egy olyan megállója volt, amely azt a célt szolgálta, hogy egyrészt, megismerjük az európai közösségeken belül a rektori konferenciák működését, másrészt pedig, mi most egy jelentős átalakítás előtt állunk, tekintettel a Bolognai Folyamatra, a duális – az egymás mellett létező főiskolai és egyetemi képzési – rendszer lineárissá történő átalakítására. Ugyanakkor igyekszünk felsőoktatásunk magyaros jellemzőit megőrizni. Eközben nem szeretnénk túl sok hibát elkövetni. Rendszerünkben nagyon kicsi az átjárási lehetőség. A lineárisnál az alsó szintre közvetlenül ráépül a master szint. Ez az angolszász logika térhódítását jelenti.

A másik fontos témánk volt az, hogy miként alakítsuk át az egyetemi menedzsmentet. Európában is a professzionális irányítás felé mozdulnak el. Nem biztos, hogy akadémiai pozícióban lévő professzornak kell egy-egy sokmilliárdos „céget" irányítania. Hiszen ma már a költségvetés egyre nagyobb hányadát kell – versenyben – megszereznünk. Egyre inkább hasonlítanunk kell a versenyszféra módszereire és szokásaira. Mi a változás kezdetén vagyunk, ezért szeretnénk a tapasztalataikat megismerni. Valamennyi magyar rektor ebből a célból járt Brüsszelben is, hogy tájékozódjon az EU felsőoktatási rendszeréről.

Délután arról döntöttünk, hogy kik képviseljék a Magyar Rektori Konferenciát az újjáalakult Magyar Akkreditációs Bizottságban, valamint a Felsőoktatási Tudományos Tanácsban, továbbá arról, hogy kit delegálunk a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájával közös munkabizottságba.

Sótonyi Péter, a Semmelweiss Orvostudományi Egyetem rektora szól hozzá az elhangzottakhoz

Fotó: ZZ Foto & Media

A két év után búcsúzó elnök

Megtárgyaltuk a költségvetésünket és áttekintettük a rektori konferencia következő elnökére vonatkozó javaslatokat, ugyanis az én mandátumom, két évi munka után, június 30-án, lejár.

– A néhány évvel ezelőtt lezajlott felsőoktatási integráció után bizonyos jelek arra utalnak, hogy nem kis centrifugális erők működnek egyes egyetemeken. Véleménye szerint ez a folyamat szükséges velejárója az integrációnak?

– Az EU-ban működő kollégák azt mondják, hogy ez a jelenleg létező 12 állami egyetem is sok az ország lakosságához képest. Ez a vélemény is az egyik mozgatója volt az integrációs folyamatnak. Én ezt az integráció első szakaszának tekintem. Vannak e folyamatnak sikeres, jól működő tagjai, mások nehézségekkel küszködnek, megint máshol viszont elmérgesedett a helyzet, és valamilyen megoldást kell találni. Arra nem számítok, hogy most egy dezintegrációs folyamat kezdődik. Sokkal nagyobb esélyt látok arra, hogy további spontán integráció következik. Éppen a Nyugat-Magyarországi Egyetem a példa erre, hiszen ismert, hogy – nem kormányzati kezdeményezésre –, a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola kíván csatlakozni.

– Miket tekinthetünk az integráció előnyeinek?

– A világ, a piac szakemberigénye meglehetősen turbulensen változik. Egy gazdag képzési kínálattal rendelkező intézmény könnyebben kezeli ezeket a piaci változásokat. Az éppen nem sztárolt, nem keresett szakokon beiskolázási gondok lehetnek. A normatív finanszírozást feltételezve pedig pénzügyi gondok keletkeznek. Állami intervenciót kizárva, ez önmagában generálhat integrációs kényszert. Másrészt demográfiai mélypont felé tartunk, csökken a felsőoktatásban érdekelt korosztály száma, miközben nőtt az intézmények kapacitása. Előbb-utóbb a felvételi vizsga is létjogosultságát veszti. A kereslet-kínálat viszonya úgy alakulhat, hogy a szelektálásnak nem lesznek meg a feltételei.

Z.Z.

ISTEN VELETEK!

Egy évfolyam ismét kirepült. Vége a szárnypróbálgatásnak, előttük a nagybetűs ÉLET! 2003. május 3-án este 8 órakor elhangzottak az elbocsátó szép üzenetek. Összeállításunkban ezekből gyűjtöttünk csokorba néhányat, hogy a következő nemzedékek előtt is legyen példa és etalon. Búcsúzni csak nagyon szépen szabad!

Magnifice Domine Rector! Kedves Valétálók, Hozzátartozók, Hölgyeim és Uraim!

A tavasz számtalan virágot, selymes fényű lombot bontott e szép és kesernyésen szomorú nap eljövetelére. Megújult az erdő, újra diadalmaskodott a természet ereje, a természet, melynek része az ember is, minden egyes élet, mely megismételhetetlen s egyszeri. Mit mond a költő?

Ilyen az ember.
Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán se nő egyforma-két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.

Itt álltok előttünk, mind különbözőn, de mégis egyformán, ugyanazon ünnepen. Mi az, mi összetart bennetek egymással s velünk?

A „selmeci szellem", mely 1735. óta sugároz, s 1808-tól az önálló erdészeti tanintézet megalakulásától az erdészeti tudományok művelésének és oktatásának hivatalos kezdésétől immár a 195-ik tanév hallgatóit kíséri, s most búcsúztatja a végzetteket.

Az ősi Alma Mater Sopronban otthont lelt Erdőmérnöki Kara mindent elkövetett, hogy benneteket a szükséges tudáshoz juttasson. Hisszük azt, hogy Ti mindnyájan, akik csillogó szemmel előttünk és szüleitek előtt álltok, számtalan vizsgán megmérettetek, s alkalmasnak találtattatok arra, hogy kezetekbe vegyétek a stafétabotot. Az utolsó akadály a záróvizsga leküzdése után végleg elbocsátunk benneteket az Alma Mater falai közül, megbízva avval az életre szóló feladattal, hogy méltón, legjobb tudásotokkal képviseljétek az erdő- és vadgazdálkodás, a környezet- és természetvédelem ügyét.

Induljatok!

Hisszük, elegendő útravalót kaptatok emberségből is, hazaszeretetből is, hiszen intézményünk mindig a nemzeti haladás szolgálatában állott, magyarságát büszkén vállalva a tettekről sem megfeledkezve. Egykori hallgatóinknak is köszönhetjük, hogy városunk, Sopron a fegyveres felkelést követő népszavazáson, az ágfalvi csata után kinyilváníthatta magyarságát, s kiérdemelhette a nemzet nagyrabecsülését, s viselheti a „Civitas fidelissima" címet.

Magyarként, jövő év májusától hivatalosan is európai állampolgárként tevékenykedjetek életetek során, mely biztosan nem esik majd nehezetekre, hiszen ezen intézmény falai mindig is ezt sugározták, s erre készített fel benneteket.

Induljatok!

De mielőtt elindulnátok, pillantsatok vissza a tovaszállt időre, idézzétek fel életetek emlékké nemesedett darabjait, melyet át- és átszőtt a barátság, s az együvé tartozás érzése, a közös gond és derű...

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Vendégeink! Valétáló diákjaink szülei! Igen tisztelt szülők, hozzátartozók!

Mint az Erdőmérnöki Kar ez idei dékánja, az oktatók hivatalos képviselője, kijelenthetem, hogy szakmailag, emberileg igyekeztünk mindazt megadni gyermekeiknek, amit tehettünk.

A kar hálás Önöknek azért, hogy gyermekeiket ránk bízták, kik felnőttkoruk első éveit velünk töltve, lehetőséget teremtettek számunkra arra, hogy átadhassuk azt a szakmai tudást, amely a környezetvédelem, az erdő- és vadgazdálkodás területén alkalmassá teszi őket, hogy tevékenykedjenek a nemzet javára, s egyéni boldogulásukra. Hittel hisszük, s reméljük azt, hogy gyermekeik nemcsak oklevelet szereznek nálunk, hanem őket élethosszig végig kísérő hivatást is, mely elkötelez környezetünk, s az erdő iránt.

Kedves búcsúzó hallgatóink!

A Sopronban eltöltött élménydús, szép évek után most az következik, amire hosszan, sok energiát áldozva készültetek. Még búcsúztok, de egyszer a búcsú is véget ér, s felcsendül ma ajkatokon:
Ha egyszer majd a végzet Sopronból menni késztet,
Fakadjunk dalra mind, Szerencse fel fiúk.

Mészáros Károly dékán búcsúztat

S, most menjetek!

De kérlek Benneteket, hogy tartsátok meg a barátságot egymás között, a megbecsülést az Alma Mater iránt, és én bízom abban, hogy kart karba öltve, egymást segítve, sikerrel kapcsolódtok be szakmáink közösségébe, mindannyiunk, szakjaink és nemzetünk épülésére.

Jó szerencsét!
Isten Veletek! Valete!

Dr. habil. Mészáros Károly
egyetemi tanár, az Erdőmérnöki Kar
ez idei dékánja

Elhangzott az Erdőmérnöki Kar
2002/2003-es,195. tanéve
Valéta ünnepségén,
2003. május 3-án este

SOPRONBAN

Ihárosi Péter átveszi a vándorbotot

Magnifice Domine Rector! Tisztelt Dékánjaink! Tisztelt Oktatóink, megjelent Szülők és Hozzátartozók! Tisztelt Hallgatók és végül, de nem utolsó sorban: Tisztelt Valétálók!

Ennyi lett volna hát? Eltelt az utolsó esztendőnk is! Ma este újra kinyílik az egyetemünk kapuja, átballag rajta a megvénült diák. Hétmérföldes csizmában rohant az idő az egyetemi éveink alatt, s mi a „vállain" ülve eddig minden esztendőben elcsodálkoztunk azon, vajon mi munkálhat a valétálókban, hisz az egyik szemükben ravasz mosolyt, a másikban könnycsepp csillanását láttuk. Ezekben a pillanatokban már mindannyian magunknak tudhatjuk a kérdéseinkre a válaszokat.

Ma már az Alma Mater falai közt eltöltött évek minden pillanata féltve őrzött, kedves emlék. Az első megpróbáltatások a zárthelyik és vizsgák kapcsán; az első botladozó lépések a hatalmasra tágult egyetemi diákvilágban mind mézarany, édes emlék. Azonban a pár esztendővel ezelőtt még hatalmasnak érzett épületek, botanikus kert, a város utcái és az a rengeteg élmény, mely ezer és ezer szállal – köldökzsinórként – köt minket az Alma Materhez, ezekben a percekben már nagyon parányi helyen is elfér; ott hordozzuk mindannyian a szívünk egyik legféltettebb szegletében a sírig és még azon is túl, az égi sörmezőkön. S minden emlék mosolyt csal az arcunkra, ha eszünkbe jut. Ez az öröm a bánatunk forrása is, hisz ezután bármennyire is szeretnénk, nem tölthetjük minden pillanatunkat e falak között. De fülünk már kiéleződött Selmec hívó szózatára és nincs olyan eldugott szeglete a világnak, hogy ne hallanánk meg! Ha hív, mi itt leszünk!

Ma éjjel búcsút intünk mindennek. A gyönyörű, víg diákéletünknek. Búcsúzunk hát Tőletek! Isten véletek!

Jó Szerencsét! Üdv az erdésznek!

Ihárosi Péter
valétaelnök, EMK

(Elhangzott 2003. május 3-án este az egyetem főépülete előtt.)

Markó Gábor beszél

Magnifice Domine Rector! Tisztelt Alpolgármester Úr! Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Valetáló hallgatók!

Elérkezett a pillanat amikor ünnepélyesen búcsúzunk Alma Materünktől, valamint az annak helyt adó várostól, Soprontól. A búcsúzás a legtöbb esetben nem tartozik a vidám események közé. Így van ez most is. De nincs választásunk, mennünk kell. Ez alkalomból szeretnénk megköszönni a tanárainknak, hogy nem üres kézzel, hanem fejünkben a jövőnkhöz szükséges tudással engednek utunkra. Köszönjük a város vezetésének, polgárainak, hogy nemcsak tanulásunkat, hanem a fiatalsággal velejáró bohém szórakozásainkat is elviselték és sok esetben támogatták. A szöveg írásakor nehezen találtam a megfelelő szavakat a minket körülvevő bizonytalanság érzésének leírására. Eddig rendezett, szervezett életünk volt. Még akkor is, ha a külső szemlélő számára csak lármázó fiatalok voltunk. Elhagyva az egyetem, a város kapuját, megváltozik minden, felnőttek leszünk. Kedves valétáló társaim engedjétek meg, hogy útravalóul, vigaszként Kölcsey Ferenc szavait idézzem:

„...Nincsen szebb kora az emberiségnek mint az első ifjúság évei. Azon láncok, melyek akkor köttetnek, nem szakadnak el örökké, mert nem a világban kerestünk még akkor barátokat, hanem a barátainkban leltük fel az egész világot."

Jó szerencsét!

Markó Gábor
valétaelnök, FMK

(Elhangzott 2003. május 3-án este, a soproni Főtéren)

SZÉKESFEHÉRVÁRON

Valétálás: ünnep és búcsú. Valaminek a vége és valaminek a kezdete. Sokan nem tudják mit jelent, pedig manapság szinte mindenhol divat lett valétálni, és sajnos egyes történelemtanárok sincsenek tisztában a szó selmeci eredetével, de ez nem is biztos, hogy gond. Nem gond, hisz' a fehérvári kar napjainkban is a legkisebb a nagy egyetemi karok között, sokszor járunk testvérkarok szakestélyeire és nem hiszik el, hogy egy főiskolán is lehet valétálni, mert sajnos sok „nagy" egyetemista FIRMA szemében a FIRMA szó is mást jelent. Számunkra is kissé mást, szeretnénk valamit adni, továbbadni az utánunk következőknek, nem a waldenünk korával és a hasunk méretével, hanem a barátsággal és egymás megbecsülésével: Ez Székesfehérvár, mi így éljük meg a diákhagyományokat.

Ugyanúgy feltűzzük szalagjainkat és ugyanolyan büszkén viseljük, mint más testvérkarokon, ugyanúgy elbúcsúzunk tanárainktól az utánunk következő lányoktól és fiúktól, szüleinktől, a város lakóitól és elöljáróságaitól egyaránt. A szalamander végigvonul a városon, néhányunk szemébe talán egy könnycsepp kerül, de a nótázás segít elfelejteni az utolsó együttlét érzését. Fehérvári szokás, hogy a város főterére érkezvén, ugyanúgy, mint balekként először, most utoljára, iszunk egy másik csalikorsóból, melyen a valétálók névsora található, miután a korsó kiürült összetörjük és mindenki elteszi a nevének megfelelő darabot. Ezt követően a Szekszárdi (város)kapunál kirúgnak bennünket, valétálókat Alba Regia városából.

Befejezésként csak annyit üzennénk az utánunk következőknek:

Éljetek boldogul!

Rónai Tamás
leköszönő valétaelnök

Rónai Tamás

SOPRONBAN

Magnifice Domine Rector! Rektor helyettesek, Főigazgató Asszony, dékán urak, tisztelt kollégáim, tisztelt szülők, rokonok barátok, kedves valétáló hallgatók!

Önökhöz szólok ma ebben az ünnepélyes percben, hiszen mérföldkőhöz jutottak el, lezárult az életük egy szakasza, és ha évek múltán visszagondolnak rá, talán legszebb időszak volt életükben. Nem csak a hosszú átvirrasztott éjszakákra fognak visszagondolni, amit a könyvek fölé görnyedve töltöttek el, hiszen az Alma Mater ennél többen nyújtott. A nagy múltú egyetem hagyományait ápolva sok-sok vidám percet szereztek nem csak önmaguknak, hanem tanáraiknak is. Kedves szülők, rokonok Önökhöz fordulok most köszönő szavakkal mindazért, amit tettek sokszor nem kis áldozatok árán, hogy gyermekeik tanulását biztosítsák, jövőjüket megalapozzák. Kedves valétáló hallgatók, most újra Önökhöz fordulok és kérem, ha bármerre is viszi a sorsuk, szeretettel gondoljanak vissza az itt töltött időkre, és az egyetem hagyományaihoz méltóan tisztességgel, becsülettel végezzék a munkájukat.

Nem búcsúzunk, csak egy kis időre elköszönünk. Hiszen visszavárjuk Önöket, ha úgy érzik, hogy örömüket, vagy esetleg gondjaikat szeretnék volt tanáraikkal megosztani.

Kérem, hogy az itt szövődött barátságokat ápolják, és ha netán ezek a barátságok házassághoz vezettek, sok-sok hallgatóval népesítsék be egyetemünket.

Ezeknek a gondolatoknak jegyében kívánok nagyon sok sikert, boldogságot, munkájukban, családi életükben.

Valete!

Dr. habil Balázs Judit
egyetemi tanár

(Elhangzott 2003. május 3-án este az egyetem főépülete előtt.)

Magnifice Domine Rector! Dékánjaink, tanáraink! Tisztelt ünneplő közönség! Valétáló társaim!

Elérkezett egyetemi pályafutásunk legszebb, ugyanakkor legszomorúbb napja. Most elbúcsúzunk, s tulajdonképpen ezt tesszük – hol tudatosan, hol tudattalanul – már hetek, hónapok óta. Mégis a mai nap az, amely végérvényesen „Jó szerencsét!" mond nekünk. De visszatérünk ... egyszer, százszor! „Hisz nincs jobb, melegebb érzés, mint az Alma Mater-ről hallani. Aki nemrég került ki, az azért tartja szépnek, mert frissek az emlékei, aki régen, az megfiatalodik az emlékek ébredésével. Aki nem így van vele, azt őszintén tudom sajnálni." – ahogy Tamásy István is írta.

Sok szép emlék vidám túrák, életre szóló jó barátok, s a velük eltöltött idő ideköt, s időről időre visszahúz minket. Ez a város, ezek az emberek életünk egy meghatározó fejezetét, szívünk egy darabját jelentik.

„Bár a kívülálló a külsőségeknél nem sokkal többet lát, ... s még kevésbé érti a lényeget, a bajtársiasságot, a közösségtudatot, melyek vetületei annak a hatalmas erkölcsi erőnek, amit két szürke szó fejez ki: "Selmeczi szellem"!"

Köszönettel és tisztelettel tartozunk mindazon őseinknek, s azoknak a ma is tevékeny Veteránoknak, Filiszterekeknek, Firmáknak, akik lehetővé tették számunkra – a legfiatalabb szak tagjai számára – , hogy részesei lehessünk ennek a csodának, mely a mai egoista rohanó világban egy erkölcsi normarendszer alapján irányítja életünket, barátokat ad, akikre méltán számíthatunk mindenkor.

Tisztelt Tanáraink! Már tudom, hogy az Önök által elénk gördített akadályok értünk történtek. Az egykor kellemetlennek tűnő zh-k, vizsgák során néha addig ismeretlen problémával álltunk szemben, s így a gyakorlatban is kipróbálhattuk problémamegoldó képességünket.

Szüleink, barátaink, rokonaink! Ti, akik az Egyetemtől, Soprontól távol éltek, nem tudtátok, hogy hova engedtek minket. Mégis hol több, hol kevesebb lelkesedéssel, de támogattatok, ezzel lehetővé téve, hogy igazi diákéletet élve sok emlékkel és élménnyel gazdagodva térhessünk vissza hozzátok. Kérlek benneteket, fogadjátok el, hogy visszavágyódunk Sopronba, és néha-néha felkerekedünk, hogy újra átélhessük azt, ami itt körülvett minket.

Egyed Krisztián alias Gipsy King

Kedves soproni polgárok! Kapcsolatunk talán sohasem volt felhőtlen. Sokszor szidtatok minket álmatlan éjszakáitokon, s bizton állítom, hogy e szempontból utódaink sem lesznek jobbak nálunk. Most mégis eljöttetek ide, mert talán valahol belül érzitek, hogy mi csak vidám önfeledt diákok vagyunk, akik akarva akaratlanul, de életetek részévé váltunk. Sok szép emlék fűz minket is hozzátok. Veletek, e különös kapcsolattal lehetett teljes itteni életünk.

Firmák, kohlenbrennerek, balekok, balekjaim! Barátaim! Nem búcsúzom tőletek. Ahogy egymásra találtunk, úgy tart tovább kapcsolatunk! Formájában ugyan változhat, de szellemiségében és tartalmában soha! Bennetek van Selmec, s ne feledjétek, hogyha elveszítitek elvész a talaj a lábatok alól!

Jó szerencsét!
Üdv az erdésznek!
Pénzt a fásnak!
Mindkettőt az üzemesnek!
Mobiltelefont a közgazdásznak!
Illetve, ahogy Dékán Asszonyunk mondani szokta:
Isten áldja a közgazdászokat!

Egyed Krisztián a. Gipsy King

(Elhangzott 2003. május 3-án este, a soproni Főtéren)

MOSONMAGYARÓVÁR

Eljött hát ez a nap is, amikor a fáklyák fényei bennünket kísérnek végig a városon, ezen a meghitt májusi estén.

Úgy hiszem, mindannyiunk számára csupán a tegnap emlékének tűnik a pillanat, amikor először léptük át Mosonmagyaróvár határát, hogy aztán öt éven át mi is a lakói legyünk. Akkor még végtelennek tűnt az idő, és nem tudtuk, hogy az út, amely előttünk áll, hosszú lesz és olykor nehéz. S most itt állunk mindannyian ennek az útnak a végén, s ha lehunyjuk szemünket, szívünkből hirtelen értelmünkbe tódul ezernyi emlék, mit megőriztünk, s mi örökre ideláncol minket. Azonban nemcsak mi vésztük szívünkbe a város nevét, hanem mi is itt hagyjuk névjegyeinket, hiszen az elmúlt évek során magunk is formáltuk a várost, öregbítettük nevét azáltal, hogy hagyományait éltettük, és továbbadtuk utódainknak.

Köszönjük Mosonmagyaróvár, hogy befogadtál minket! Köszönjük, hogy otthonunk voltál, hogy minden örömünkben és bánatunkban benned társra találhattunk! Köszönjük, hogy mi voltunk azok, akik ennek a méltán híres egyetemnek a diákjai lehettünk, hogy nagyszerű tanáraink megosztották velünk tudásuk legjavát, és megtanították, hogyan kell e Földön emberként élni! Köszönjük, hogy ők és az egyetem minden dolgozói, valamint a város polgárai fáradságos munkájukkal segítettek minket, hogy diákéveink boldogok, felhőtlenek és emlékezetesek legyenek!

Búcsúzunk Tőled Mosonmagyaróvár! Búcsúzunk Tőled Egyetem! Búcsúzunk a Lajtától, a Magyar utcától, a macskakövektől és megannyi városi részlettől! Búcsúzunk, de nem feledünk, szívünk mindig hű lesz Hozzád, mert tudjuk, hogy Te minket ide mindig hazavársz, s fáklyáid fényeit magunkkal visszük, hogy szemeinkben lobogjanak tovább...

Deák Edit

Dr. Molnár Sándor az FMK dékánja gondolatgazdag és érzelmektől áthatott búcsúzójában elmondta: az életet adó fa, magába gyűjti a Nap sugarait, mely mindíg beragyogja a fával foglalkozók életét, s melegével összetartja őket. A holnap mérnökei tudásukkal Európát szolgálják, de a Hazának, s az Alma Maternek szerezhetnek hírnevet. Őrizni kell a hagyományokat, a magyarság értékeit, mert ez a jövő fundamentuma. A dékán **Pusztai Sándor** „Magyarok" című versével bocsátotta útjukra a valétalókat.

„Kérdez, tépdes, űz a fajtám
akkor talán megnyugodnám,
ha a szobrát kifaragnám

homlokát gledicsiából,
arcát szív-alakú fából
a derekát konok tölgyből
magamagát örökzöldből
a lábát gyökérágból
a két öklét gyertyánfából
a vállait két araszra
azokon a napot hordja

emlékeit tiszafából
szerelmét vérmeggyágból
énekét furulyafából
tánchajlását kőrisfából
ezerbimbós rózsafából
kényes kedvét jegenyékből
az álmait égi kékből
vígadását búsulását
könnycsordító venyigékből"

(Elhangzott 2003. május 3-án este az egyetem főépülete előtt.)

Óvár Nekünk

Ahol remegtek a fák,
Ha fáztak a zúzmarától
Ahol sírtak a jégcsapok
Amint a tél a tavaszba táncolt.

Ahol szikrázott a nap
A nyíló hóvirágon és szerettük egymást
Oly sok szép délutánon.

Ahol csobbant a víz
Amikor eveztünk
Ahol boldogok voltunk,
Sírtunk és nevettünk.

S ahol sétáltunk
Az öreg vár tövében,
Amely ringatott, mint anya az ölében.

Ez mind te voltál, Óvár
S talán leszel is örökké
Ha megőriz az emlék és
Nem válik majd köddé!

Tisztelt Dékán Úr, Tanáraink! Kedves vendégek, valétáló évfolyamtársaim!

Ezekben a pillanatokban kicsit nehéz megszólalnom, ilyenkor elakad az ember hangja, elszorul a szíve, hisz az idő csendben most búcsúzásra szólít minket.

Nem is volt oly rég, hogy elsőként ünnepélyes hangulatban, talán kicsit megilletődve hallgattuk **Iváncsics János** dékán úr köszöntő szavait, s fogadtuk kézfogását, mellyel némán bíztatott és erőt adott egy számunkra teljesen új élet megkezdéséhez. S most öt év elteltével búcsúznunk kell.

Persze nemcsak tanulással teltek el a diákévek. Számos hétköznapinak tűnő esemény adott lehetőséget egymás megismerésére. Gondoljunk csak a diáknapokra, a TDK-kra, s csengjen fel fülünkbe a bálok zenéje is. Ha ezeket a dolgokat fel tudjuk idézni, s szép emlékeink vannak róluk, elmondhatjuk, hogy szép volt, s kár, hogy vége lett.

Mondjunk köszönetet tanárainknak, lelkiismeretes munkájukért! Köszönjük meg barátainknak, kedveseinknek, hogy megoszthattuk velük felejthetetlen élményeinket! Lehet ez a köszönet egy őszinte szó, egy szoros kézfogás, vagy akár csak egy pillantás, de fontos, hogy mondjuk el, adjunk hangot róla.

Most elhagyjuk az Alma Matert, barátainkat, tanárainkat és Óvárt is, melyről **Csontos Károly** egykori hallgató így emlékezik:

Vigyük magunkkal, őrizzük és adjuk tovább azt az örökséget, amit itt kaptunk.

Jól tudom, a változás nehéz, de szükséges. Tovább kell lépni, hogy haladni tudjunk. Már csak egy vizsgánk van hátra a diploma megszerzéséig, s vár bennünket az oly sokat emlegetett nagybetűs élet.

Új kapcsolatok, új feladatok várnak ránk, új megpróbáltatásokkal kell majd szembenéznünk.

Olyan ez az egész, mint valaki, akivel a buszon beszélgettél, s egy mondat közben leszállt, mert sietett a vasútállomásra. A mi ötéves utazásunk most véget ér, már látjuk a megállót, jeleztünk és le is fogunk szállni. A fennmaradó utas pedig csak arra gondol: vajon találkozunk-e még, megismerjük-e egymást, s megtudjuk-e valaha, hogy' fejeződött volna be a félbemaradt mondat.

Engedjétek meg, hogy gondolataimat egy idézettel zárjam: „Eddig csak álmodtunk, terveztünk, míg most valóra válhat minden, ami szép. Az élet, a munka tárt karokkal vár, s hogy szép lesz-e csak Rajtad áll."

Ezekkel a gondolatokkal kívánok mindenkinek boldog, sikerekben gazdag életet, és soha ne feledjétek:

„Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián..."

Ticz Nándor
végzős hallgató

Elhangzott Mosonmagyaróváron, 2003. május. 24-én

Terepasztal és műbírálat

Beszélgetés dr. Kubinszky Mihály Széchenyi-díjas építésszel, egyetemi tanárral

A professzor úr nem az öltözékével, hanem a modora és a viselkedése alapján számított a legelegánsabb tanárok közé. A tekintélyét nem parancsszóval vívta ki, hanem tudásával és emberségével. Úriember, aki nem sérteget, hanem szakmai alapon, finoman bírál. Igazi példakép lehet a fiatalabb generáció számára. Amikor húsz évvel ezelőtt kiállt a tanszéki katedrára, elmondta, nem azért oktatnak itt építést, hogy építészeket képezzenek. De az építész nem tud dolgozni, ha az építtető nem rendelkezik kellő műveltséggel és hozzáértéssel. Tehát szakértő beruházóra van szükség. Emiatt azt tartja, hogy egyetemünkön az építéstani oktatást erősíteni és feltétlenül folytatni kell. A mérnököt mindig is a műveltség, az alkotó szellem, az ingenium fogja jellemezni.

– Megvan-e még a tanár úr legendás vasúti terepasztala?

– Már régóta nincs meg. Sajnos az unokák nem érdeklődnek iránta, őket a kígyók-békák, kutyák-lovak kötik le. Van viszont egy szerény, de értékes szakmai könyv- és képeslap gyűjteményem.

– Láttam a professzor úr fotóit is egy kisvasutakról szóló kiállításon.

– A MÁV évente hirdet pályázatot, szoktam beküldeni és nyertem is. A MÁV-val most is együttműködöm, mert tagja vagyok a vasút História Bizottságának. Készülőben van egy vasúti építészeti alapítvány is, amelynek a feladata lesz a dokumentumok gyűjtésén kívül az épületek megvédése is.

– Milyen volt a tanár úr családi indíttatása?

– Nálunk senki sem volt építész. Amikor elsős koromban szabadkézi rajzból jelest kaptam, a nagybátyám meglepődött, és azt mondta, hogy a családban már volt neves jogász, vitéz katona és mindenféle más, de olyan, aki rajzból jelest kapott, még nem. Tehát, ha szabad azt mondanom, én alapítottam a dinasztiát, hiszen a feleségemen kívül fiam is építész, sőt a hét unokám közül az egyik szintén az.

– Mely vidékről származik?

– Apai ágról szombathelyi, anyairól Sopron megyei vagyok. A dédapám zsirai gazdálkodó volt. A nagyapám a népszavazást követően Sopronba helyezett lovas alakulatnak volt a fiatal hadnagya. Az apai nagyapám Nagyváradon született, és a dédapám a Bihari erdők feltárása miatt sokat tett a helyi érdekű vasút megépítéséért.

– A gyermekévei Sopronban teltek.

– Igen, s a jó Isten kegyelméből a 76. életévemben ugyanabban a házban lakom, amelyben születtem.

– Melyik gimnáziumba járt?

– A bencésekhez, ami az Erdészeti Technikum helyén működött. '41-ben apámat Pestre helyezték, így négy évet ott jártam, majd pedig a műegyetemre.

– Hol kezdte a munkát?

– 1950-ben a Soproni Magasépítési Nemzeti Vállalathoz helyeztek. 1957-ig ennél a cégnél dolgoztam, mindvégig építésvezetői rangban. Ez olyasfajta kulcspozíció, mint a vasútnál a forgalmista. Ezután itt, az egyetemen évekig nem kellett épület-szerkezettanból készülnöm.

– Az ötvenes években Sopron helyzete meglehetősen rossz volt. Én csak a bombaütötte foghíjakra emlékszem. Folyt itt egyáltalán építkezés?

– Annyira rossz, hogy 1953-ban naponta Győrbe jártam, mert itt nem volt építkezés. Korábban a mai Sofa gyártelepét, később pedig a mai Hunyadi általános iskolát építettük – újjá. Közben a környéken építettem a Petőházi Cukorgyárban, továbbá Fertődön laktanyát, Ivánban téglagyárat.

– Mikor került az egyetemre?

– 1957-ben megüresedett egy tanársegédi állás a tanszéken, amit megpályáztam és Winkler Oszkár tanár úr engem választott. Hatalmas fizetés veszteséggel jöttem ide.

– A presztízs vagy a tanítás vonzotta?

– Már 1953-ban, építésvezetőként az MTA egyik tematikus pályázatán elismerést kaptam, így akkor kezdtem a szakirodalmi munkásságomat. Ez nem volt jellemző az építésvezetőkre. Minden építészhallgató tervező akar lenni, így én is, de végül tíz százalék sem lesz az. Amikor átjöttem az egyetemre, nem minden témám vágott egybe az egyetemiekkel, hiszen a legújabb-kori építészettörténettel foglalkoztam. Mivel nem nagyon terveztem, azt gondoltam, hogy a bírálat is a tervezők dolga. Ám egy kolléga tanácsolta, hogy fogjak hozzá, hiszen a színi kritikát sem a színészek vagy rendezők írják. Meggyőzött, és 1968-ban elkezdtem építészeti kritikát írni. A Széchenyi-díj indoklásában az szerepelt, hogy az építészeti kritikában iskolateremtő tevékenységet folytat. Ezt állandóan hiányolták a szakmában. A pártállami időkben ez meglehetősen pikáns volt, mert előírták, hogy mit kell és mit nem szabad bírálni. Akkoriban sokan szóltak, hogy nem bírálok elég keményen, nem ostorozok, nem vágok oda. Mert én csak elemeztem. Én azt „ostorozom", amiről nem írok. Volt egy-két épület, amit megnéztem, de inkább nem írtam róla. Gropius azt mondta, hogy nem azokkal az épületekkel van baj amikről vitatkozunk, hanem amelyekről nem szólunk.

– Nem indulatból, hanem tárgyilagosan, szakmai alapon bírált.

– Egyetlen egyszer tettem egy gúnyos megjegyzést, egy konyhára, miszerint, ha ezt a tervezőnek kellene szagolnia... De azt is megbántam, mert nagyon megsértődött az illető. Egy híres olasz építész írta, hogy hetente vet papírra építészeti kritikát és hetente veszti el egy barátját. Én arra vagyok büszke, hogy ezt az esetet kivéve nem vesztettem el barátot. Jánosi György – aki nagy név volt a hazai építészetben –, egyik lakóépületét megbíráltam, azt mondta, hogy köszönöm a kritikádat, megszívleltem és tanultam belőle. Levegőt alig kaptam a meglepetéstől. Egy hasonló eset Ivánka Andrással fordult elő, aki, amikor találkoztunk, arra kért, hogy írjak róla, mindegy, hogy jót vagy rosszat, csak írjak. Meg is néztem egy épületét, a győri kórház művelődési házát. Most nyilvánítják műemlékké, olyan szép. Most, utólag hallom a nálam húsz évvel fiatalabbaktól, hogy várták, mikor jelenik meg a folyóirat, vajon mit írok.

– Mi volt az egyetemen a legfontosabb témája?

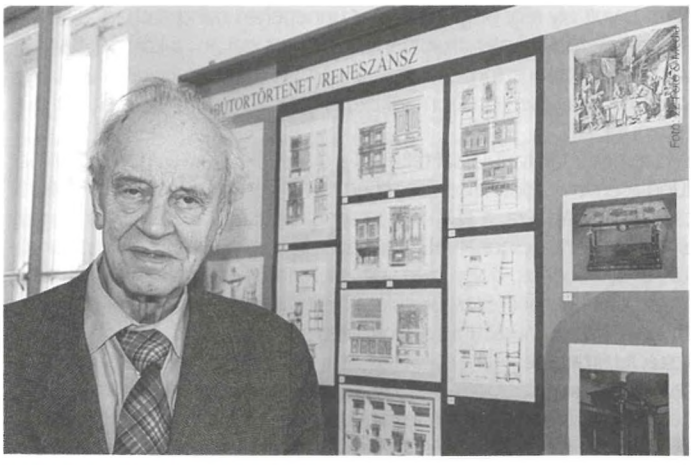

A Széchenyi-díjas professzor

– A főtárgyam a faiparosoknál a bútortörténet volt. Ami még engem az egyetemhez kötött az erdőmérnököknél, azt a mai napig alig vették figyelembe. Írtam egy könyvet Táj és építészet címmel.

– Ma ez egy építészeti műfaj!

– Úgy tudom, hogy magyar nyelven ez az egyetlen ilyen könyv. Balszerencsék sorozata kísérte ezt a könyvet, mert ugyan kétszer volt szakmérnök képzésen tantárgy, a Mezőgazdasági Kiadó átadta Mőcsényi Mihály professzornak lektorálásra, mondván, majd ő elfűrészeli és nem kell kiadni. De ő azt írta, hogy ez a könyv annyira eredeti, hogy változtatás nélkül, így ahogy van ki kell adni. A rendszerváltozáskor a kiadó megszűnt, szerencsére három év múlva újjá alakult és rögtön kiadták. Sajnos a Mezőgazda Kiadó könyveit az építészek nem olvassák, a gazdászok pedig az építészeti könyveket nem. Ez a sorsa az interdiszciplináris témáknak. Sokkal nagyobb visszhangja volt az építészeti lexikonnak, amit szerkesztettem. Ezt tulajdonképpen nemzeti büszkeségből csináltam, mert a Műszaki Könyvkiadó építészeti tanácsában szóba került, hogy egy német alapkönyvet le kellene fordítani magyarra. Mondtam, hogy elnézést, de az a könyv nem vett tudomást Magyarországról. Amikor megjelent írtam a kiadónak, hogy a Magyarország címszót megírom nekik ingyen és bérmentve. Erre azt válaszolták, hogy nem érdekli őket. Úgyhogy nem is adtuk ki, így elestek egy üzlettől. No jó, – kérdezte **Gerő László** –, de ki fogja megírni a magyar lexikont. Fölajánlottam, hogy majd én megszerkesztem. Nem tudtam, hogy mire vállalkozom. Harmincnyolc szerzővel dolgoztam. El lehet képzelni. A memoáromban megírok majd néhány vidám történetet. Megjelent és ...

– ...ez lesz az építészek bibliája.

– Lehet. Jó adattár lesz.

– A tanár úr a vasutak szakértője is.

– Az életem főműve a pályaudvar-történet. Örök hálával tartozom a kiadó vezetőjének, aki az ellenvéleményeket lesöpörve, minimális példányszámban, de megjelentette. A könyv két hét alatt elfogyott. Erre elküldtem három külföldi kiadónak, amelyek közül egy stuttgarti cég érdeklődést mutatott, de csak akkor, ha személyesen is megismerhetnek. Ez '66-ban nem volt egyszerű dolog, de sikerült. Negyedórán belül megállapodtunk. A tiszteletdíjjal viszont itthon körberöhögtek. Azzal egészítették ki, hogy minden kiadott könyvükből küldtek.

– Újabb felkérés?

– Jött, mert később még egy könyvemet kiadták az osztrák pályaudvarokról. A szemükre is vetették, hogy miért egy magyarral adták ki. Mert osztrák nem írt.

– Hány kötete jelent meg eddig?

– A társszerzős könyvekkel együtt huszonkilencnél tartok.

– Milyennek látja a jelenlegi magyar építészetet?

– Ez nagyon érdekes. Éppen egy hete volt az MTA-n közgyűlés az építészetről, Válság vagy megújhodás címmel. Volt vagy tíz jó előadás. Megdöbbentett a hallottak pesszimisztikus hangvétele. Különböző téves irányzatokat mutattak be a dekonstruktivizmustól kezdve a biológiai-számítógépes alapú építészetig. Nekem más a véleményem. Mindig vannak tévutak, de az építészet egészében keressük meg a szépet. Hazai- és világviszonylatban is találunk szép és előre mutató, csodálatos példákat. Hosszan sorolhatnám a magyar épületeket: **Cságoly Ferenc** Graphisoft épülete, a Gellért hegyi Számadó utcai háza, a Fény utcai piaca, **Turányi Gábornak** a Herendi Porcelán Gyára és Múzeuma. Ez utóbbi a magyar építészet dicsősége.

– Napjaink építészetében a fa felhasználását hogy' értékeli?

– Most is foglalkozom ezzel a kérdéssel, mert a doktorandusaim közül néhányan ezt a témát választották. Szerkezeti és esztétikai vonatkozása van a témának. Tudomásul kell venni, hogy a kitermelt fa 50-55 százaléka közvetve vagy közvetlenül építőipari felhasználásra kerül: ajtó-ablak, padló, tetőszék, állványzat vagy bútor formájában. A fa és az építészet tehát szorosan összefügg.

– Évezredek óta.

– Amióta a világ világ. Ezen nem változtatott sem az acél, sem a vasbeton, sem a műanyag. Nagyon szerteágazó az alkalmazás, hiszen a tetőszék vagy a facölöpözés nem látható, de egy reprezentatív belső tér kialakítása és a bútorzat annál inkább. A köznyelvben azt tekintik faépítészetnek ami homlokzatilag megjelenik, de ennél az lényegesen több.

– Mi a véleménye az organikus építészetről?

– Biztos, hogy a fa nem olyan szerkezet, mint a többi. Aki fával tervez, az sokkal inkább egyedi alkotásokban gondolkodik, mint egy vasbetonos vagy acélszerkezetes tervező. A **Makovecz Imre** köré csoportosult építészek bebizonyították, hogy nagyon nagy méretű épületeket is lehet így tervezni. Ilyen az ismert sárospataki művelődési ház, vagy a híres csengeri iskola, ahol a napos gyerek már az utcán várja a látogatókat. Hasonló a százhalombattai és a siófoki templom. A paksi templom pedig, szerintem, világszám. Az egész építészetnek ez az irányzat csupán egy része, és nem lenne egészséges, ha minden épület ilyen lenne.

– Az épületek a belső és külső megjelenésük, tereik alapján sajátos módon egyfajta kultúrát is sugallnak. Az építésznek óriási a felelőssége.

– Feltétlenül. **Adolf Los** írta, hogy az építészet nem művészet, annál több: kultúra. Minden építész mindegyik épületénél kulturális felelősséggel tartozik. A művészetet az utókor fogja elbírálni, de a kultúrát azonnal elbírálja aki használja.

– Közel kerül egymáshoz a kultúra és a használati érték.

– Pontosan. Sőt, a használati érték a civilizációval kerül kapcsolatba. A kulturális vonatkozása adja meg a regionális sajátosságát. Hiszen azonos gazdasági lehetőségek mellett mondjuk Szaúd-Arábiában és valahol Európában egészen más lakóházat építenek.

– A mi korunkat vajon milyen stílus alapján fogják majd jellemezni?

– Az a meggyőződésem, hogy az urbanisztika és a települések alapján: döbbenetes az a hullámzás, ami város és vidék között ma is megvan. A főváros fogy, az emberek menekülnek. Nem érzik jól magukat. Ez pedig egy kulturális kritika. Az utókor nem díszítőelemek és stílusok, hanem ez alapján fogja megítélni a korunkat.

A Professzor Úr a Széchenyi-díja honoráriumát Sopron XX. századi építészetének megírására és kiadására fordítja.

Zétényi Zoltán

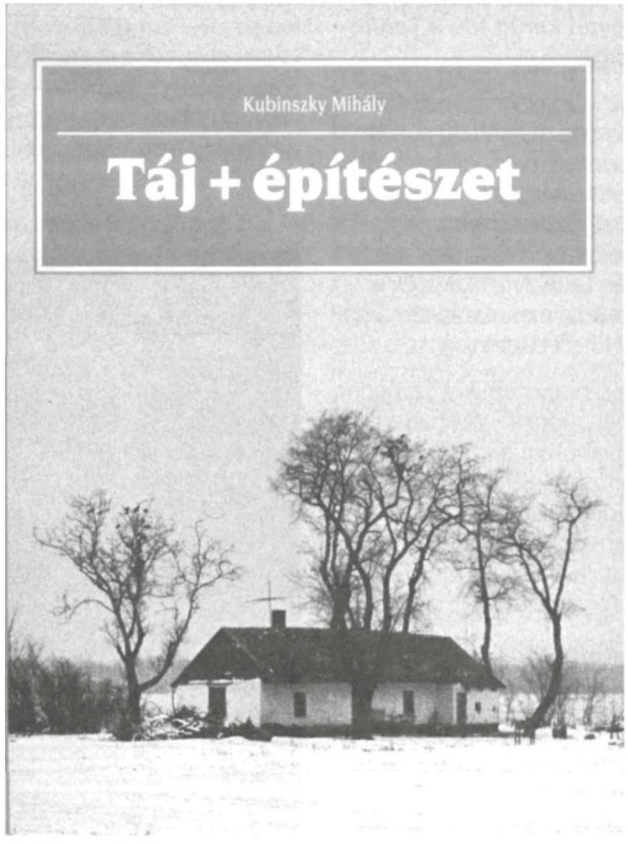

Szakmai unikum

Pongrácz Attila és az emlékek

Portré egy fiatal tanárról

Beszélgetés Pongrácz Attilával, az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar tanársegédjével

– Akárhányszor látjuk a folyosókon vagy a tanszéken, mindig rohan. De kezdjük talán egy, a hallgatók számára kevésbé ismert témával. Mikor és hogyan került ide a Tanítóképzőbe és milyen utat járt be addig?

– 1997-ben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, művelődésszervező szakon, kitüntetéses oklevelet szereztem. 2000 nyarán pedig a Szegedi Tudományegyetem történelem és politikaelméleti speciális képzés szakán végeztem. Jelentkeztem PhD képzésre a szegedi egyetem Történész Doktori Iskolájának a „Nyugat-mediterráneum és a hispán világ története a XIX.-XX. században" című alprogramra. Ezen belül speciálisan Latin-Amerikával és a hispán (spanyol, portugál) világgal foglalkozom: kutatási témám a brazíliai magyar emigráció története 1945-től napjainkig.

Augusztusban kaptam meg az értesítést, hogy nem kell Szegeden maradnom a képzés miatt, s így Győrben munkát vállalhattam. Szívesen tértem vissza szülővárosomba, ahol a Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumba jártam. Egy ismerősöm ajánlotta a főiskolát, és be is adtam a jelentkezésemet. **Dr. Idei Miklóssal** – az azóta tragikus körülmények között elhunyt tanszékvezetővel – beszéltem meg a részleteket, és szeptembertől már itt dolgoztam a Társadalomtudományi és Közművelődési Tanszéken.

– Miért éppen ezt a főiskolát választotta?

– Olyan helyre akartam kerülni, ahol kamatoztatni tudom a PhD tanulmányaimat és ahol szívesen látnak!

– Mikor fejezi be a PhD képzést?

– Ebben a félévben végzek az órákkal, amelyeket kötelezően teljesíteni kell, és ezt követően tehetem le a doktori szigorlatot. Ezután két éven belül kell benyújtani a disszertációt. Remélem, 2005-2006-ban végezhetek.

– Milyen tantárgyakkal kezdte az oktatást?

– 2000 decembere óta tanársegédként először művelődésszervező gyakorlatot tartottam, illetve XX. századi történelmet tanítottam a végzős tanító szakosoknak az Ember és társadalom műveltségterületen. A következő félévtől az Európai integráció című tárgyat is gondoztam, valamint művelődéstörténet előadást és szemináriumot is tartottam. Két speciálkollégiumot szervezek: a portugál-brazilt, valamint a múzeumpedagógiát.

– Ez utóbbi mit takar?

– A Vizuális Nevelési Tanszékkel régóta együttműködik a Győri Városi Művészeti Múzeum. Ezt bővítve, speciálisan a tanító, művelődésszervező szakos hallgatók leendő szakmájához kapcsolódva kiscsoportos foglalkozás keretében ismerhetik meg a múzeum állandó és időszaki kiállításait és egyéb közművelődési programjait. A speciálkollégiumot szakmai szempontból az intézmény munkatársai: **Madarász Zsuzsa** és **Bódis Beatrix** vezetik.

– Árulja el, mi készteti az ön által diktált a tempóra! Mi mindenben vesz még részt?

– Az, hogy lendületesen közlekedem a folyosókon, az egyéniségemből adódik, mert szeretem a dolgaimat gyorsan és remélhetőleg jól elintézni. Úgy gondolom, arra mindig tudok időt szakítani, hogy akár a folyosón megállva is egyeztessek időpontot, és megbeszéljük a fontos teendőket.

Az előbb felsoroltakon túl közreműködöm a „Stúdió" speciálkollégium szervezésében is. Tagja vagyok a Tanulmányi Bizottságnak és a Kari Tanácsnak, gyakran Szegedre is kell járnom, és több rendezvény szervezésében vállalok feladatot. Ilyen volt legutóbb az Idegenforgalmi Tanszékkel, **Husz Anikó** tanárnővel, az IFO-s diákokkal, a HÖK-kel, valamint a Portugál Nagykövetséggel közösen rendezett „Portugál Irodalmi Kávéház". 2002 februárja óta részt veszek még a Szent László Katolikus Szakkollégium vezetésében is. A tudományos munkát – a PhD tanulmányokon kívül – **Kovátsné Németh Mária** tanszékvezető által vezetett Történet- és Neveléstudományi Szakbizottság Magyarságkutatási munkabizottságában való részvételem jelenti még.

A São Paulo-i Szent Imre Kolostor előtt

– Mióta tart és honnan ered vonzalma a portugál kultúra iránt?

– Középiskolás koromban eldöntöttem, hogy mindenképpen szeretnék külföldön tanulni, dolgozni, tapasztalatot szerezni. 1991-92-ben jött az ötlet, hogy építsünk ki cserediák kapcsolatot a magyar bencések Brazíliában fenntartott oktatási intézményével. Már szegedi diákként, 1994 őszén mentem ki São Pauloba, ahol egy évet töltöttem. Ott kezdtem el portugálul tanulni. Az iskola melletti kolostorban, ahol laktam, volt egy kiváló magyar könyvtár, tele klasszikusokkal és emigráns irodalommal. A mindennapi környezet és a kisebb-nagyobb utazások pedig a brazil kultúrával való elmélyültebb ismerkedésre is lehetőséget adtak. 1997-98-ban ismét – immár hivatalos keretek között – 10 hónapot töltöttem Brazíliában. Akkor a Pannonhalmi Főapátság, a Határon Túli Magyarok Hivatala, az akkori Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint a kinti magyar szervezetek együttműködésének köszönhetően, azzal a megbízással mentem ki, hogy hungarika-kutatásokat és magyar-brazil kulturális kapcsolatépítést folytassak. 1997-ben és 1999-ben pedig Portugáliában is jártam, egyetemi csereprogram keretében.

– Megmaradtak a kint szövődött kapcsolatok?

– A kolostorral, néhány magyar családdal és brazil, portugál barátokkal a mai napig levél, e-mail segítségével tartom a kapcsolatot. Ha hazalátogatnak, személyesen is találkozunk, hál' Isten erre is volt már többször alkalom.

– Honnan jött a portugál-brazil speciálkollégium ötlete?

– Még Szegeden, 1995-ben öt hallgatótársammal közösen megalapítottuk „A Portugál Nyelvű Világ Egyetemi Társaságát". Nyelvórákat tartottunk egymásnak, előadásokat szerveztünk, és a Szegedre látogató portugál, spanyol diákokat kalauzoltuk.

– Milyen eredménnyel működik?

– Akik eljártak az elmúlt félévekben – azt gondolom – megkedvelték ezt a kultúrkört. A portugál irodalmi est közreműködői is, többek között, a „speckollosok" voltak. Egy távoli kultúra megismerésének igénye a nyitottságot is jelentheti, amely az értékek befogadása, az érdeklődés szempontjából fontos. Azonkívül segít a saját értékeink felfedezésében is.

– Amikor ezek a sorok megjelennek, már eldőlt, hogy hazánk tagja lesz-e az Európai Uniónak. Hogyan került kapcsolatba ezzel a kérdéskörrel és milyen keretek közt oktatja?

A kolostor magyar gyűjteménye

A Szent Imre Kolostor

–1995-ben az egyetemen vettem fel az Európai integráció története című tantárgyat **J. Nagy László** egyetemi tanárnál. Nagyon megtetszett a téma, és amikor a tanszéken felmerült, hogy ezt a tárgyat is több csoportnak oktassuk, Idei Miklós tanszékvezető úr rám bízott egy művelődésszervező csoportot. Szívesen vállaltam, mivel a történelem szakos diplomadolgozatomat is ilyen témában írtam J. Nagy tanár úrnál, akivel azóta a PhD-s kurzusokon is találkoztam.

– Hogyan szerepel ez most az órarendben?

– Valamennyi tanító és művelődésszervező szakos diák hallgatja az utolsó félévben, több csoportnak nemcsak előadás, hanem szeminárium is van ebből a tárgyból. Ezekben a hetekben zajlik egy „Európa-terem" kialakítása a Karon, amely színvonalas és kulturált környezetet biztosít a tárgy oktatásához.

– Mire a legbüszkébb abból, amit elért a főiskolán?

– Talán arra, hogy sikerült néhány új témát megjelenítenem a tanszékünkön oktatott tárgyakban, mint például a nyugati magyar emigráció történetét, az említett speciál kollégiumokat, valamint azt, hogy a spanyol nyelv oktatását az Idegenforgalmi Tanszék közreműködésével hivatalosan is behoztuk a Karra. Persze azt is mondhatom, hogy soha sem vagyok elégedett. Nem elég, hogy az ember sok mindennel foglalkozik, azt mindig jól is kell csinálnia. A legfontosabb azonban, hogy még rengeteget kell tanulnom. Aminek még örülök az az, hogy úgy érzem, kialakult a hallgatókkal egy kollegiális viszony, amely a kölcsönös tiszteleten alapul. Nyilván nem mindenki tud ezzel élni, de az igényesebb, figyelmesebb diákok számára ez fontos. Nekünk, tanároknak is nagy élmény, hogy leendő kollégákkal tudunk együtt dolgozni. Egy-egy jó referátum, érdeklődő csoport, igényes dolgozat vagy frappáns vizsga ezt erősíti bennem. Szeretném azt képviselni, amit a tanszéken és a Karon a többi oktató: nyitottság és bizalom a hallgatók felé, hogy minél inkább ráérezzenek arra a nagy lehetőségre, amit egy főiskolai képzés jelenthet. Fontosnak tartom, hogy a hallgatók minél több plusz tevékenységgel egészítsék ki tanulmányaikat, és használják ki a főiskola adta lehetőségeket, ezért nekünk, oktatóknak – az elvárt munkán túl is – nyújtanunk kell valamit, s erre büszkék lehetünk.

– Milyen terveket dédelget?

– A rám bízott tárgyakat szeretném minél jobban kidolgozni, hogy illeszkedjenek a tanító és művelődésszervező képzéshez. A PhD fokozat megszerzése is kiemelt cél. A harmadik pedig, amely még a szakmai ténykedésnél is fontosabb talán, a családalapítás.

Kenessei Tamás alias Totó

Feloszlatás és kitiltás

Beszélgetés Wisnovszky Károly erdőmérnökkel, az 1951-ben végzett évfolyam első – választott – valétaelnökével.

Első rész

A Wisnovszkyak ősei Lengyelországból húzódtak le, és a család egyik ága Selmecen telepedett meg. Így szinte kézenfekvő volt, hogy az utódok egyike a selmeci hagyományokat továbbvivő soproni Alma Materben tanuljon tovább. Éppen ötvenkét évvel ezelőtt, sorsdöntő napokat éltek át az akkori valetánsok. Az idén hetvenöt éves kolléga, mintha ma történt volna, olyan élményszerű frissességgel avatott be a szomorú, ma már szinte hihetetlen történetbe.

Fotó: 27 Fotó & Média

A nagy idők tanúja

– Milyen szabályok szerint zajlott akkoriban a valétálás?

– Az egyetem korábbi valéta tablóin a teljes évfolyam, mind a három szak – a bányász, a kohász és az erdész – együtt szerepelt. A köznapi viseletünk a gruben és a walden volt. A díszviselet a bányászoknak a bányaing, nekünk az attila volt, a tablón ezt viseljük. De nem mindenkinek tellett erre, ezért az Ifjúsági Kör kölcsön adott nekik attilát. Ezek a ruhák is elvesztek a Kör feloszlatása után. A vádak között a tablónk festett képe is szerepelt: az előtérben egy kiszáradt böhönc látható, a háttérben meg ott a napfényes Schneeberg. A tabló az Erzsébet utca egyik kirakatába került, és a soproniak ott álltak csoportosan és mutogatták: ezt is kirúgták, azt is kirúgták. Attól félve, hogy megsemmisíttetik a tablónkat, Sébor professzor padlására vihettük, ő mentette meg.

Volt valéta ív is, egy nagyon szépen körülrajzolt lap, amit mindenki aláírt. Ebből egy készült, hiszen akkoriban még nem volt olyan fénymásolási lehetőség, mint ma. A valétaszalag egységesen zöld volt. Selmechez, Sopronhoz ez a szín tartozott. Emiatt kezdődtek a viták: mondván, a zöld szín a nyilasokra emlékezetet. Azt mondták, fejezzük ki a haladó szellemünket, válasszunk például pirosat, feketét vagy kéket! A pirosat hamar elvetettük, mert a vasúton a kapus karszalagja is olyan volt.

– A selmeci hagyományok, mint „reakciós" szellemiség, megfogalmazódott vádként?

– Nagyon határozottan. Ám a 49-es, Miskolcra való áthelyezési határozatnak az egyik mondvacsinált indoka az volt, hogy már nincs bányászat Brennbergben, a kohászat pedig Diósgyőrben van.

– Ez idáig logikusnak tűnhet, hiszen Brennberg akkoriban már tényleg az utolsókat rúgta...

– A mi valétálásunk idején már létezett a Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolcon. A fontosabb indok azonban az volt, hogy a selmeci szellemet, ami Sopronban „örökletes" – az összetartozást, az egymás segítését, ami az egész életemet meghatározta –, valahogy megszüntessék. Az volt a fő cél, hogy a nemzeti eszmét és a szolidaritást ápoló társaságot szétrobbantsák. A hazafias szellem elevenen élt bennünk, hiszen Koschatzky Laci bácsi nem véletlenül írta a Ballag már... második versszakába, hogy: Ha Selmec hív, mi ott leszünk, Selmecért vesszen életünk. Mert, akik átköltöztek onnan, azok még komolyan gondolták. Mi, akik a Felvidék visszatérését, majd a II. Világháborút is átéltük, már nem így gondoltuk, nem akartunk belépni a Rongyos Gárdába, és indulni Selmec fölszabadítására. Holott a bécsi döntés nem adta vissza Selmecet.

– Hogy' alakult a Kör sorsa?

– Rajk, akkori belügyminiszternek gondja volt arra is, hogy a társadalmi szervezetek alapszabályát bekérje, és azok alapján részben megszüntesse őket, részben beolvasztva mást csináljon belőlük. Akkor született meg Budapesten az egyetemisták egységes szervezetének az elképzelése. A Műegyetemről jött egy kel-

Elhangzott az Ifjúsági Kör feloszlatásakor:

„Legelsősorban felelősök vagyunk az alapítóknak, akiktől kaptuk a Kört, akik Firmáról balekra hagyományozták ezt a Selmec éltette Kört. A Kör föloszlatása haladás, mert az már magában véve haladás, hogy a föloszlatás szükségszerűségét felismertük. Nem akarunk a haladás kerékkötői lenni. Csak a lelkünk mélyén él tovább a selmeci szellem. Utolsó tettünk az, hogy hagyományainkhoz híven, most is demokratikusan – Sébor dékán úr szavaival élve – ragaszkodunk az alapszabályunkhoz, hogy bennünket soha semmilyen oldalról támadás ne érhessen. Belátva azt, hogy a selmeci szellemű Ifjúsági Körünk tarthatatlan tovább, vérző szívvel bár, de inkább megszűnése mellett szavazunk. Szavazatunkkal helyet adunk egy új egyesületnek, új vezetőségnek, kevésbé merev alapszabállyal. Vívja ki magának azt az elismerést, azt a nevet, melyet Ifjúsági Körünk városunkban, sőt szerte az országban szerzett. Cserébe csak egyet kérünk, ne kívánják, s ne kérjék tőlünk, azt a nevet, azt a pár szót, amely nekünk mindmáig tradíció, a múlt, a történelem, Selmec, hősi halottak és a lelkünk volt. Amely szóknak a csengése szívünkig hatott: Bánya- Kohó- és Erdőmérnök Hallgatók Ifjúsági Köre."

lően baloldali csoport felülvizsgálni a soproniak szellemiségét is. Azt a vádat fogalmazták meg ellenünk, hogy mi egy nacionalista társaság vagyunk, akiket szét kell rúgni. A Kör feloszlatásának gondolatát ez a biztosra vehető külső kényszer vetette föl. A feloszlató közgyűlésen – 1948. május 8-án, a matézis előadóban – egyáltalán nem volt ilyen egyértelmű a hangulat. Egy kohász ismertette a budapesti bizottság véleményét, mondott egy okos beszédet, s ezután szavaztunk. (A beszédet lásd a keretes anyagunkban - a szerk.) Az alapszabály a feloszlatás kimondásához négyötödös többséget írt elő. Ez csak a második gyűlésen volt meg. Végül feloszlattuk a Kört, saját akaratból, mielőtt Rajk tette volna meg. Mi – az akkori balekság, kellő háborús élettapasztalat birtokában – voltunk többségben, mert a felsősök közül sokan praxiban (szakmai gyakorlaton - a szerk.) voltak. (**Laczkó György** volt a szavazatszedő bizottság elnöke, aki '44-ben a Kör elnöke volt, és a Gestapo üldözte, mert megtagadta a parancsot, hogy költözzön Nyugatra az egyetem. A professzorok is ezt támogatták, különösen Sébor János. Ő mindig csodálatosan kiállt az ifjúság mellett.)

– Volt a Körnek székháza is.

– A Rákóczi út 13 szám alatt. Emléktábla van a falán. A város adta az Ifjúsági Körnek használatra. A berendezés a Kör tulajdona volt, és ott működött a menza is. A nagyteremben volt biliárd, kártyaasztalok, ott folyt a balekoktatás és a vizsga. A vitrinekben tároltuk a különböző emléktárgyakat. Mindez, a szép bútorzattal együtt, nyomtalanul eltűnt.

– Hogy lettél valéta elnök?

– A hagyományok szerint a valéta elnök az, aki először iratkozott be a főiskolára a valetánsok közül. Tehát ez nem választott funkció volt. Ez pedig **Parragi Pistát** illette. Ő elhárította azzal, hogy ne hozzuk kellemetlen helyzetbe, mert ő a néphadsereg ösztöndíjasa, és esetleg a kárára lehet. Az előttünk valetáló évfolyamnál kezdték a hagyományokat bolygatni, de ők még meg tudták őrizni a zöld valéta szalagot, és a valétaelnök személyét. Nálunk már nem engedték. Azt mondták, hogy aki nagyon hosszú idő alatt tudta csak elvégezni az egyetemet (ti. a háborús katonai szolgálat miatt - a szerk.), az nem méltó erre. Legyen olyan, aki kitűnik valamivel és az ifjúság élén áll. Szavazni kell, ez a demokratikus. Tehát szavaztunk. **Révay Pista**, aki Parragit követte volna a kor szerinti rangsorban, egy szavazattal mögém került. Így lettem az első, a hagyományt megtörő, választott valéta elnök. Ugyanakkor választottunk egy csapatot, akik a soproni ifjúságot képviselik az új szervezetbe való beolvadáskor. Ennek a vezetője

A valétálók a matek-tanszék előtt

Az elnökök nézegetik szalagjaikat a matézis-termi ünnepség előtt
Jobbról a második Wisnovszky Károly

Tometz Dezső, harmadéves bányamérnök hallgató lett. Nagyon rendes fickó volt, mégis, pár hónapon belül kitették. A fő hangadók elsősorban a népi kollégisták lettek, akiket nemsokára ugyanúgy feloszlattak.

(zétényi)

Folytatás a következő számban.

AJÁNLÓ

Megjelent az Alkalmazott Művészeti Intézet hallgatói által kiadott YF 4-5. száma. Ebben olvashatunk az ökologikus építészetről, a tudatos szenzibilitásról és egy tokaji nyaralóról. Megtalálhatjuk benne Réz András írását, és beszámolót a Budapest Workshop 2002-ről, valamint a Workshopronról. Folytatódik az európai metrók arculatának bemutatása.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél már kapható az Erdészeti Lapok májusi száma. A lapban olvashatunk a bécsi miniszteri konferenciáról és a Rákóczi-emlékévről egyaránt. A Nemzeti Földalapot két írás tárgyalja. Egy-egy tanulmány szól a mikorrhizák erdészeti alkalmazásáról, a bakonyi tiszafásról és a hegyi juhar kórokozóiról. Tanulmányok méltatják Bolyai János és Barthos Gyula munkásságát.

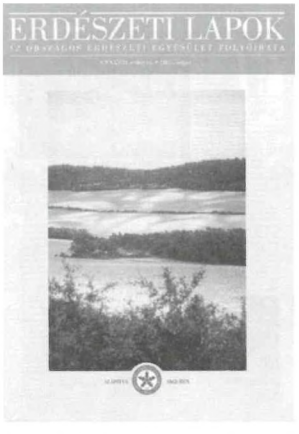

Amit védeni akarunk, azt ismernünk és szeretnünk kell

A győri erdőpedagógia műhelyről

A címadó gondolatot az 1920-as években a közoktatás szakemberei, diákjai, valamint a közhivatalok elöljárói, a természet védelméért felelősséget érző és vállaló szakemberek nemcsak ismerték, hanem megvalósításáért konkrét cselekvési programot dolgoztak ki.

Az ifjúság nevelésében középpontba került a természet megismertetése, megszerettetése. A legfőbb személyiségjegyeknek az emberiességet, az önzetlenséget, a szívbéli, erkölcsös emberi érzés létét tekintették. Vallották, hogy cselekedetekkel kell megtanítani „a jövendő nemzedéket arra, hogy hogyan kell gondozniuk, ápolniuk a természet ajándékait, Isten remekeit és a haza kincseit: az állat- és növényvilág egyedeit".

„Erdőpedagógia" projektünk lényegi vonása éppen a tevékenykedtetés, a cselekedtetés. A környezettudatos magatartás kialakítása érdekében hét évvel ezelőtt indítottuk programunkat, melyet folyamatosan fejlesztünk. A projekt tartalma három fő blokkra különül el: a természet, az életvitel és a magyarságismeret.

A természetet az erdő szimbolizálja. Az erdő ugyanis domináns színtere a természetnek, mely kiválóan alkalmas az alkotó munka kibontakoztatására. Az erdő az élet törvényszerűségeinek forrása, ezért jó megfigyelési terep az összefüggések megláttatásához, fontos tapasztalatszerzési lehetőség az erdei életközösségek kölcsönhatásairól. Sokféle lehetőséget kínál a tanulók gyűjtő, rendszerező munkájához, az önálló alkotásokhoz.

A témához készített módszertani eszköztárral a terepgyakorlatokon – túravezetés, tárlatvezetés, kirándulás, újságkészítés – a pedagógusjelöltek nemcsak megismerkednek, hanem maguk is fejlesztik az eszköztárat. A „tárlatvezetés" például a tanulói életkorcsoportok szerint más-más problémamegoldást jelent.

A hallgatók és a kisdiákok ezen blokk keretében megismerkednek az erdőgazdálkodás szerepével, gyakorlatával, az erdő védelmi,

A Vackor-vár erdei iskola első látogatói

A szerző előadást tart a ravazdi erdei iskolában

gazdasági és rekreációs funkciójával. A természetismereti munkánk fontos eleme, hogy a téves prekoncepciók helyett a felnövekvő generáció helyes értékítéleteket alakítson ki a természettel és az erdőgazdálkodással kapcsolatosan.

A népszokások, életvitel – viselkedéskultúra alprogram keretében identitásunk megőrzésére, értékeink felismertetésére helyezzük a hangsúlyt. Az ezredfordulón a technikai, tudományos fejlődés hihetetlen gyorsasága következtében különös aktualitása van annak, hogy a tanulás során megszerzett ismereteket milyen célra használja fel az ember, képes-e ember maradni.

Az értékek megőrzésében, az etikus, felelősségteljes magatartás kialakulásában jelentős szerepe van a tradíciónak. A szokások magatartásformáló, értékeket interiorizáló hatása vitathatatlan.

A magyar népdal, mesevilág, művészet gazdag tárháza a természetnek. Ezek gyűjtése, rendszerzése nemcsak a gyermek világképét, hanem a modell kivitelezőjének is folyamatosan formálja az emberi, az emberies élethez méltó, az egészséges életvitellel kapcsolatos nézeteit.

A gyermek tárgyalkotásai, a rajz, a festés az esztétikai ízlés fejlesztésén túl, alkotó munka jellegénél fogva, segíti a kooperációs képesség növekedését. A magyar konyha, az ünnepekhez kapcsolódó sajátos kultúra (étkezési szokások, terítés, receptek) a projektben a Kisalföld tájegység jellegzetességeivel kerül feldolgozásra.

A népi játékokban, a népi kismesterségekben való részvétel kiváló terepe a kooperációs készség fejlesztésének.

A Magyarságismeret – országismeret témakör az Északi Pannonhát tájegység kultúrtörténeti emlékeinek túra közben, térképpel való „felderítéséből" bontakozott ki. Eredeti célunk az adott tájegység természeti, néprajzi, kultúrtörténeti (IV. Béla király kútja, Imre herceg iskolája) feltárása volt. A tájegység és Magyarország egyik legszebb kultúrtörténeti emléke a Pannonhalmi Bencés Apátság a világörökség része. Ennek megtekintése a projekt szerves része.

A projekt egyik jelentős állomása „európai tanterem" létrehozása, melynek célja az adott ország jellemző értékeinek megismerése, megismertetése. A modell olyan szintű önálló, – de tanári segítséggel irányított –, gyűjtő, rendszerező, alkotó munkát feltételez, amely lehetővé teszi, hogy a hallgatók az Európai Uniós partnerországok tanítójelöltjeivel, az iskoláskorúak pedig kortársaikkal, a rendelkezésre álló eszköztár alapján, adott témakörökben terveket készítsenek, illetve cseréljenek.

A magyarságismeret blokk szerves része lett: az államalapítás, az első iskola, mely éppen a Pannonhalmi tájegységen van, s a nemzeti parkok.

A természetismeret, népszokások, magyarságismeret témakörök olyan alapvető tantárgyi csoportokra épülnek, melyeket az általános iskolában a tanulók tanulnak, elsajátítanak. Az alapvető tantervi követelmények egyes elemei programunkban (a projekt tartalmának megfelelően) kiemelésre kerülnek. Az ismeretszerzés folyamata a konkrét tapasztalatszerzésre, az önálló vagy csoportos alkotó tevékenységre alapul.

Mindezek megvalósításában hét éve együttműködünk a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt-vel, illetve a területén működő erdészetekkel. Erdei Iskolai Oktatóközpontunk a Ravazdi Erdészet területén található. A jó együttműködés alapja, hogy kölcsönösen elismerjük és tiszteljük egymás kompetenciáit. Az erdőmérnökök és erdészek vezetik azokat a foglalkozásokat, melyek az erdőgazdálkodáshoz – növénytársulások, erdővédelem, vadles – kapcsolódnak. A gyakorlati bázis terephelye is maga az erdészet. Az erdészet központjában történik a tárlatvezetés – erdészeti gyűjtemény –, az iskolai foglalkoztatás, és ugyanitt pihennek a diákok és felnőttek a korszerű, igényesen kialakított, komfortos szálláshelyen. Az erdőgazdaság vezetőinek és a NYME Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karán a Pedagógia Tanszék munkatársainak közös koncepciója, hogy a környezetbarát magatartás kialakítását a gyermekeknél kell elkezdeni, s csak közös összefogással – nevelő-oktató intézmény és civil szervezetek – lehet megvalósítani. Közös álláspont az is, hogy a mindennapos erdei iskolai tevékenység mellett szükség van ünnepekre, konferenciákra, melyekkel a figyelmet időről-időre a környezeti nevelésre irányítjuk.

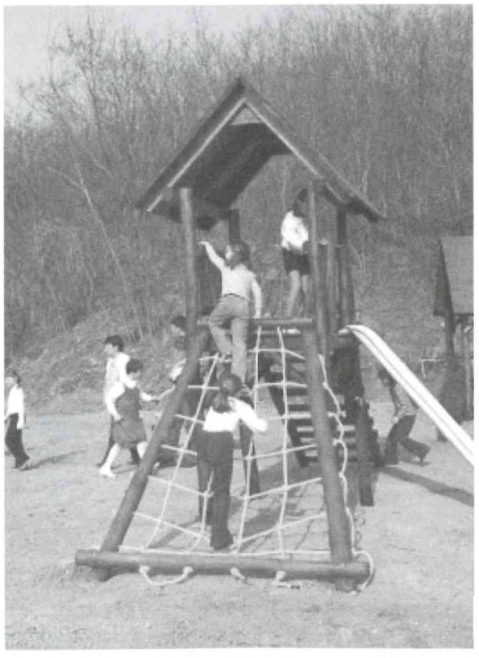

A mozgáskészség fejlesztése fontos cél

Sajátélmény szerzés az oktató központban

Ilyen jeles ünnepünk a tavasznyitás, mely a Pedagógia Tanszék szervezésében hagyománnyá vált március utolsó hetében. Ebben az évben Ravazdon, az Erdei Iskolai Oktatóközpontban 26 alsó és felső tagozatos kisdiák vette át az I.-II.-III. helyezésért járó jutalmakat, illetve a különdíjakat az „Erdőpedagógia" projekt Természetbarát vers- és meseíró pályázat eredményhirdetése alkalmából. Hatvanhárom iskolából 365 diák válaszolt verssel, prózával felhívásunkra. Hatvanhárom iskola kiemelten, célirányosan foglalkozott a tanulók felkészítésével a természetismeret gazdagításában. Az eredményhirdetéssel egybekötött tavasznyitó ünnep volt minden résztvevő számára. Ez alkalommal a nyertesek és a résztvevő gyerekek elsőként vehették birtokba az Erdei Iskolai Oktatóközpont játszóparkját.

A természetszeretetről beszéljen **Marton Fruzsina** a móri Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola 4. osztályos tanulójának díjnyertes verse:

Az erdei szeretet

Gyönyörű a természet.
Oly békés,
csodálatosak a levelek.
A fa, mint édesanya.
a levelek, mint a gyerekek.
Az egész erdő csupa szeretet.
A föld, mint apa,
a füvet, fát segíti,
élelmet, vizet ad neki.
Egy álom, mely télen
Szertefoszlik.
A levelek lehullanak,
a füvet hó takarja.
A fa évek múltán elkorhad,
de a föld megmarad.
Tavasszal visszajön az álom,
s ez így van már régóta
a világon.

Kovátsné dr. Németh Mária

Profi a környészek között

Beszélgetés Bene Györgyivel, alias Ping-Pang-gal

Györgyi húszéves, a NYME Erdőmérnöki Kar Környezetmérnöki Szak elsőéves hallgatója, és mellesleg professzionális asztaliteniszező egy osztrák csapatnál.

Éppen az ábrázoló geometria gyakorlati jegy megszerzésén jutott túl.

– Bár annak idején mi csak azt tudakoltuk egymástól, hogy meg van-e, megkérdezhetem, hogy hányast kaptál?

– Közepest.

– Miért éppen a környészséget választottad?

– Mindig érdekelt a biológia, a környezetvédelem. Bevált a választásom, de nagyon nehéz.

– Most hány vizsgátok van?

– Bonyolult, mert Mosonmagyaróvárról jöttem át egy félév után, s a kredit rendszer miatt, egyes tárgyakból mehettem tovább, másokból – mint például ábrázolóból – elölről kellett kezdenem. Most tehát csak három tárgyat viszek, de ez a három a legnehezebb: az ábrison kívül az állatrendszertan és a növényrendszertan. Úgy látszik az életem mindig ilyen bonyolultan zajlik. De, hogy még bonyolultabb legyen, szeptemberben kezdem a mérnöktanári másoddiplomás szakot is.

– Mióta játszol a sógoroknál?

– Érettségi után mentem ki.

– Hol érettségiztél?

- A II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumban.

– Ezek szerint budai leányzó vagy?

– Eredetileg kiskunfélegyházi, de a sport miatt jöttem föl Pestre a Statisztikához.

– Hogy' találtak Rád Kiskunfélegyházán?

– Édesapám volt az ottani férficsapat szakosztályvezetője. Így kezdődött. Aztán jöttek az eredményeim, és a Statisztika elcsábított. Ez még általános iskolás koromban történt.

– Az ausztriai csapatba ki csábított?

– A kedvesem, aki osztrák, és egy nyaralás alkalmával ismerkedtünk meg.

– Hol laktok?

– Bécsújhely közelében, Neunkirchenben.

– A némettel hogy' állsz?

– Most tettem le a nyelvvizsgát.

– Osztrák állampolgár leszel?

– Á, nem. Úgyis nemsokára az EU tagjai leszünk, tehát mindegy, hogy milyen állampolgár vagyok.

– Ha nem vagyok indiszkrét, mennyit keres egy profi pingpongozó Ausztriában?

– Többet, mint itthon. De ebben a sportban nem keresünk annyit, mint mondjuk a focisták. Nincs meg a havi egymillió forint.

– Kocsival vagy vonattal jársz?

– Még nincs kocsim, de nagyon jó a vonatközlekedés Sopronba. Óránként mennek a vonatok és olcsóbb is.

Foto: ZZ Foto & Média

Ping Pang, ütővel és labdával

– Jut-e időd a sporton, a tanuláson és a párodon kívül valamire? Mondjuk szakestélyre.

– Nem nagyon, úgyhogy én pogány vagyok, nem kereszteltek meg. Ilyenkor, nyáron, amikor kapunk másfél hónap szünetet, több a szabadidőm. Július közepén újra kezdődik az alapozás, szeptember elején pedig a bajnokság.

– Az osztrák nemzeti bajnokság.

– Igen, és itthon is.

– ???

– Csak az egyéni versenyekre járok haza. Osztrák színekben játszom, de egyéniben szerzem a pontokat.

– Hányadik vagy a magyar ranglistán?

– Tizenkettő-tizenharmadik.

– Válogatottság?

– Voltam kétszer EB-n. A felnőtt csapatba nehéz bekerülni, mert a Bátorfi-Tóth- kettős jó erőben van. Én még fiatal vagyok.

– Előtted a pálya...

– Előttem.

– Védekező vagy támadó stílust játszol?

– Támadó, ráadásul balkezes vagyok, jól szerválok és a tenyeres az erősségem.

– Sok sikert, erőt és jó szerencsét kívánok! És jelképesen megkereszteljek, legyen a neved alias Ping Pang.

– Köszönöm szépen.

Zé Zé

Intercity-quartett

Simán és viszonylag csöndesen robog velünk az expressz-vonat Sopron felé, csupán a kiránduló középiskolások jelentenek némi frusztrációt, hangos és dohányos jelenlétükkel. Lehet, hogy közülük egyen-ketten jövőjüket a NYME valamelyik karán alapozzák majd meg? A közeli négyes ülésen egy kisasszony-quartett latolgatja a vizsgaesélyeket. Ők már választottak jövőt. Mint kiderül, valamennyien a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar másodéves levelező hallgatói.

– Milyen vizsgára készül – kérdezem egyiküket.

– Matematika-nevelés – válaszol Tabi Tímea.

– Könnyű vagy nehéz vizsga lesz?

– Ez könnyebbnek számít.

– Pedig a matekot általában nehéznek tartják...

– De ez elmélet lesz, nem gyakorlat. Nem számításokról szól, hanem arról, hogy miként kell tanítani óvodában a matematikát.

– Hány vizsga jut a mostani félévre?

– Hét, rengeteg házi dolgozattal. Szóbelik, írásbelik, köztük két szigorlat, két tanárból álló bizottság előtt.

– Egy-egy vizsgára mennyi idő, hány nap jut?

– A könnyebbekre egy-egy nap, a nehezebbekre minimum egy hét. A szigorlatra két hét.

• • •

– Szintén matek-vizsgára készül?

– Igen, együtt megyünk - mondja Gergely Tünde.

– Budapestről ingáznak?

– Igen. Mi már dolgozunk.

– Kikkel foglalkozik?

– Iskolásokkal, enyhe értelmi fogyatékosokkal és autistákkal.

– Akkor a Gyógypedagógiai Főiskola volna a profilba vágó...

Az intercity-quartett balról jobbra: Perina Patrícia, Tabi Tímea, Gergely Tünde és Czikora Noémi

– Valóban, de nem szándékozom ezen a területen maradni. Jobban kötődöm az óvodásokhoz.

• • •

– Ha jól hallottam nem matekból vizsgázik.

– Környezetismeret és módszertanból – árulja el Perina Patrícia.

– Szóba került az erdei iskola is...

– Van egy erdei iskoláról szóló tételünk is: a megvalósítása és a feltételei.

– Volt már erdei iskolában?

– Még nem. Természetismereti táborban már voltam.

– Melyik vizsgája lesz a legnehezebb?

– Ebben a félévben azt hiszem, hogy a nyelvtannal fogok megküzdeni. Holott a Neveléstörténeti szigorlatunk időigényesebb, mert sok évszámot, adatot tartalmaz. Erre két hetet szánok.

– Jár egy másik egyetemre is...

– Igen, a Testnevelési Egyetemen sportedző szakot végzek.

– Hogy' lehet a kettőt időben összeegyeztetni?

– Nehezen. Olyan óvodában szeretnék dolgozni, ahol az élsportra való nevelés alapozása folyik.

– Sportol?

– Aerobik edzőként dolgozom. Előtte tájfutó és atléta voltam.

• • •

– Hányadik vizsgája ez?

– Az első – avat be Czikora Noémi.

– Mennyi idő jutott a felkészülésre?

– Négy nap.

– Elég lesz?

– Remélem.

– Mi lesz a következő vizsgája?

– Ének.

– Mikorra kell befejezni a vizsgahónapot?

– A jövő hónapban.

– Milyen munkakörben dolgozik?

– Egy iskolában dolgozom gyógypedagógiai asszisztensként, és hallássérült gyermekekkel foglalkozom.

Lejegyezte: Zétényi Z.

KALAMÁRIS

Szalai Zsolt verse

Kihalt

Fákhoz suttogó lányok
ligetben bóklászó ifjak
hová tűntetek;

önmagatokat a természetben
önmagatokban a természetet
önmagatokban a jót
hol lelitek meg?

Se néma vándorok
se vad némberek

bokrok mögül nem merednek rád
kíváncsi szemek,
kihalt a berek,
megölték,
s elmentek az emberek.

Megtanítani halászni

Interjú Schmidt Pál olimpiai bajnokkal, a MOB elnökével

– Miért fontos a Magyar Olimpiai Bizottságnak, hogy együttműködési szerződést kössön egyetemekkel, főiskolákkal?

– Tapasztalataim szerint azok az olimpikonok, akik az élet más területein is helytállnak, a pályákon, a páston, a ringben, az uszodában is magabiztosabbak. Ha valaki például nyelvet tud, az jobban kommunikál. Ez fontos ahhoz, hogy megértessük magunkat az ellenfeleinkkel, a bírókkal. Másrészt megnyugtató érzést ad, hogy nem csak a sportból tudnak megélni. Hiszen bármikor közbejöhet egy sérülés, ami véget vethet a pályafutásuknak. Ráadásul nem mindenkiből lesz bajnok, pedig jelenleg 750 olimpiai kerettagunk készül Athénra. Csak a vívók közül megemlíthetem például dr. Kamuty Jenőt, dr. Kausz Istvánt, dr. Fenyvesi Csabát akik orvosok, dr.Nemere Zoltán fogorvos, Bakonyi Péter számítástechnikus, Kulcsár Győző mérnök lett, magam pedig közgazdász. Volt olyan vízilabda válogatott, amelyik 1976-ban olimpiát nyert, és minden tagja orvos volt. De sorolhatnám tovább a példákat. Tehát nagyon fontosnak tartjuk, hogy tanuljanak, és a Magyar Olimpiai Bizottság minden segítséget meg kíván adni nekik. Ezért hoztuk létre az úgynevezett Életmód Programot. Szeretnénk megtanítani őket halászni. Ráadásul egy jól tanuló, jó sportoló nagyszerű példa lehet a fiatalok előtt. Ha a társaik látják, hogy a versenyekről visszatérő sportolók első útja az egyetemre vezet, és erejük megfeszítésével ott is igyekeznek helytállni, ez a többieket is inspirálhatja. Abban bízom, hogy ennek fontos üzenete lesz, nemcsak annyi, hogy mondjuk 150 olimpikon beiratkozik valamelyik felsőoktatási intézménybe. Ugyanakkor ez jó hatással lesz a többi sportolóra is, akik még nem gondoltak a továbbtanulásra.

Fotó: ZZ Foto & Media

– Milyennek tartja a magyar fiatalok, és közöttük is az egyetemisták-főiskolások erőnlétét, edzettségi szintjét?

– A statisztikai mutatók sajnos nem a legjobbak. Ezt jól mutatták annak idején a katonai szolgálat előtt végzett orvosi alkalmassági vizsgálatok, ahol nagyon sokan nem feleltek meg a legalapvetőbb fizikai követelményeknek sem. Meggyőződésem, hogy az Európai Unió nemcsak szellemileg, hanem testileg is fejlett és edzett embereket vár. Csak úgy állhatunk helyt, ha fizikailag is jó erőnlétben vagyunk. Sajnálom, hogy a felsőoktatási intézményekben a nevelés és képzés elsősorban a szellemre összpontosul és a testnevelés már nem kötelező. Ebből következően elhanyagolták a tornatermeket és az uszodákat.

– A soproni egyetemen is düledezik az egykori szép uszoda.

– Pedig milyen fontos lenne a mozgás a hallgatóknak. Ha nem kellene az élsporttal foglalkoznom nap mint nap, akkor élharcosa volnék a mindennapos testnevelésnek az általános iskolákban, az órák növelésének a középiskolákban, és javasolnám, hogy kötelező jelleggel, legalább heti egyszeri alkalommal, vissza kellene állítani a testnevelést a felsőoktatási intézményekben is.

– Ezzel szemben, újabban, a sport, a testmozgás üzletként vonul be az életünkbe.

– Valóban, néhány sportág divattá és üzletté vált. Ezt nem bánom, a lényeg az, hogy minél többen felismerjék a sport nevelő hatását, mint az életöröm forrását, és a munkaerőnk újratermelésének a lehetőségét. Ezen kívül nem elhanyagolható, hogy a sport a demokrácia iskolája is. Minden szülőnek ajánlom, hogy sportoltassa a gyermekét, hiszen a több ezer éves gondolat, az ép testben ép lélek ma is érvényes.

– Milyennek látja Budapest esélyeit a 2012-es olimpia megrendezésére? (A kérdés azóta eldőlt, az interjú még a döntés megszületése előtt készült – a szerk.)

– Sportnyelven szólva egy kissé megingott a bizalmam, hogy egyáltalán meg fogjuk-e pályázni. A pályázatot három szervezetnek kell támogatnia. A pályázó maga a főváros, a gazdasági garanciákat a kormány biztosítja, a szakmai feltételeket pedig a nemzeti olimpiai bizottság adja. A Magyar Olimpiai Bizottság úgy döntött, hogy amennyiben a másik két fél vállalja ezt a nagy nemzeti összefogást és erőfeszítést igénylő feladatot, akkor mi mindent megteszünk ezért. Bizakodással töltött el az a tény, hogy egy nemzetközi cég által ötszáz millió forintért készített megvalósíthatósági tanulmány, arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a 2012-es játékok bizonyos kritikus feltételek megvalósítása esetén megrendezhetőek. Az a gond, hogy ez a tanulmány összemossa az egyébként is elengedhetetlen beruházásokat az olimpia miatt szükséges fejlesztésekkel. Ráadásul a szakemberek és a sajtó is, a közvéleményt szinte megdöbbentő, óriási számokkal dobálóznak, hogy az a látszat alakuljon ki, Uram Isten, ezt nem szabad megrendezni, és ilyen hatalmas összeget Budapestre költeni. Az a véleményem, hogy a metró- és hídépítést, az út- és vasúthálózat fejlesztését, a repülőtér bővítését előbb-utóbb úgyis meg kell valósítani. A budapesti régióra egyébként is ráfér egy nagy tőkeinjekció, ha nem akarunk lemaradni a környező fővárosok között folyó versenyben. Úgy tűnik, hogy a döntéshozóknak nem lesz elég bátorságuk ennek vállalására. Pedig annak idején Barcelona vagy Athén semmivel sem volt jobb helyzetben, mint mi. De azzal a gondolattal is meg tudnék barátkozni, ha legalább az első negyedszázadban Budapestre hozzuk az olimpiai játékokat.

– A Magyar és a Nemzetközi Olimpiai Bizottságban betöltött funkciója meddig egyeztethető össze a politikai szerepvállalásával?

– Megpróbálom összeegyeztetni, eddig sikerült. Független embernek tartottam magam, és jól együtt tudtam működni a legkülönbözőbb politikusokkal. A Magyar Olimpiai Bizottságban is különböző beállítottságú emberek dolgoznak, de egy dologra, az olimpiai eszme ápolására, a sikeres szereplésünkre esküsznek. Meggyőződésem, hogy ezután is sikerül politikai üzenetektől mentesen, szakmai szempontok alapján vezetnem a Magyar Olimpiai Bizottságot.

Zétényi Z.

Egy újjászülető mesterség

Kékfestő kiállítás az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karon

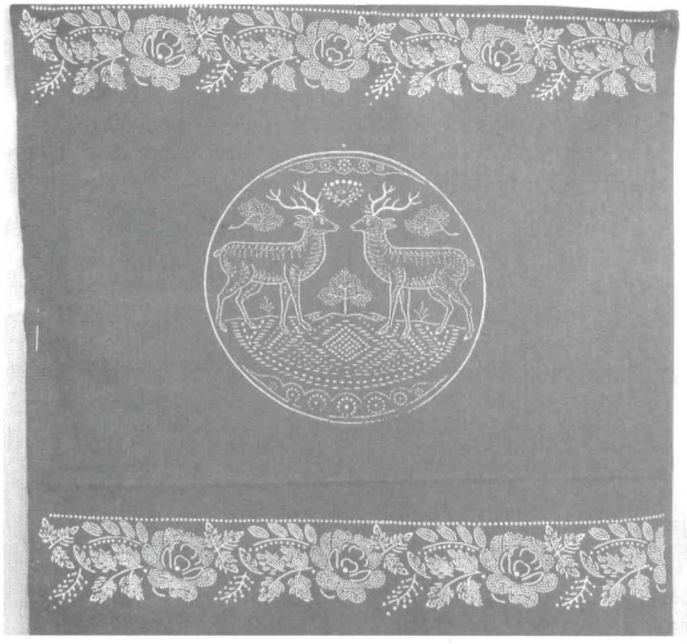

A Magyar Néprajzi Lexikon azt írja a kékfestőről, hogy „kihalóban lévő mesterség". E megállapításnak élő cáfolata ez a mostani kiállítás. Ha belép ide a látogató és szembetalálja magát e szebbnél szebb kékfestő munkákkal, sokkal inkább úgy érzi, hogy újjászülető mesterség.

A mai embert a technika sok-sok vívmánya egyre inkább passzivitásra kényszeríti, s ennek olyan következményei is vannak, hogy visszafejlődnek képességei, tompulnak érzékszervei. A benne felgyülemlett, kihasználatlan energiák azután nem csoda, ha rossz irányba törtnek utat maguknak. Azonban, ha ezeket az energiákat – főleg fiataljainknál – alkotó tevékenységbe tudjuk vezetni, akkor nemcsak értékes dolgok jönnek létre, hanem ez az alkotó tevékenység jó érzést, örömet is fog kelteni bennük.

Még jobb lesz az eredmény, ha ez az aktív alkotó munka esztétikai tartalommal is telítődik. S erre keresve sem lehetne máshol jobb példát találni, mint népünk hagyományaiban. Mert népünk minden megnyilatkozásában, szokásában, költészetében, sőt tárgyi kultúrájában is a célszerűség mindig esztétikummal párosulva valósul meg. Kalotaszegen például még a saras lábbelit tisztító fácskák is díszesre vannak kifaragva.

Ezért határozta el főiskolánk két tanára: Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna és Pongrácz Alfréd, hogy technika óra keretében megismerteti hallgatóinkkal a kékfestő mesterséget. A kékfestő munkában is benne van az esztétikum. Mert a kékfestő mester a házi vagy gyári vásznat nemcsak kékre festi, hanem mintákkal is ellátja, ékesíti.

Nem volt könnyű dolga tanárainknak. Kezdetben más lehetőség híján csak fényképeken keresztül tudták bemutatni az egyedinek számító, egykori győri kékfestő műhelyt, annak berendezéseit, eszközeit, s az ott készült munkákat. Meg természetesen szóban igyekeztek ismertetni a kékfestés munkafolyamatát. Szerencsére a továbblépésre segítséget kaptak egy kívülálló, lelkes, kitűnő kékfestő házaspártól: Tóth Ildikótól és Gerencsér Zsolttól, a népművészet ifjú mesterétől. Ők aztán vállalták, hogy időt, fáradságot nem kímélve átadják mesterségbeli tudásukat hallgatóinknak.

Főiskolánknak természetesen nincs kékfestő műhelye. Márpedig mesterséget elsajátítani csak gyakorlat közben lehet, ezért kékfestő mestereink a sajátjukat ajánlották fel hallgatóinknak erre a célra. Műhelyük azonban a főiskola épületétől ugyancsak messze található, a Rábán túl, Újvárosban, a Festő utcában. Ha technika óra alatt kigyalogolnak hallgatóink a Festő utcai műhelybe, eltelik az óra, még nem is elég hozzá az órarendben biztosított idő, s hol marad a mesterség gyakorlati elsajátítása?

Ám, még ezen az akadályon is úrrá tudott lenni a pedagógushivatás, tanáraink önzetlen lelkesedése. Saját autóikon, többször is fordulva, szállították ki és be hallgatóinkat a Festő utcai műhelybe. Lett is eredmény belőle! Összesen 104 munka született hallgatóink – kiváló mesterektől irányított – tevékenységéből. Ezekből készült a most látható kiállítás. Természetesen nem ruhaanyagokat készítettek, mert erre ma alig lenne igény, hanem terítőket, futókat, a mai lakás díszítésére felhasználható darabokat. S milyen pompás díszítésekkel, a minták sokféle komponálásával készültek ezek a kiállított darabok! Láthatunk rajtuk tulipánt, apró virágokat, búzakalászt, sőt, még páros „csodaszarvast" is, emlékeztetve a nézőt eredetmondánkra.

Milyen jó arra gondolni, hogy hallgatóink ezt a tudást magukkal viszik tanítói munkájukba! Nemcsak arról van szó, hogy esetleg tanítványaikat is be fogják avatni a kékfestő mesterségbe. A maguk készítette színpompás terítők, kendők, melyekből bizonyára jutni fog lakásukon kívül talán még a tanterembe is, vonzóvá teszik személyüket tanítványaik szemében. Eredményesebbé teszi más természetű munkájukat is.

Gárdonyi Géza tanítói munkája után kutatva sikerült néhány egykori devecseri tanítványát is megtalálnom, s elbeszélgetni velük. A legjobban arra emlékeztek, hogy egy szép képet is festett, s ezt a képet a templomban a bejáratnál helyezték el. Valahányszor templomba menet és jövet elhaladtak mellette kis tanítványai, még meg is simogatták a képet, s örömmel mondogatták: „Ezt a tanító úr festette!"

Ha a mi hallgatóink kékfestő munkáit meg fogják látni kis tanítványaik, bizonyára ők is örömmel fogják mondani: „Ezt a tanító néni készítette!" S akkor nemcsak egy leckét feladó, azt számon kérő, feleltető felnőttet fognak látni benne, hanem alkotó embert, akitől még a „matekot" is el lehet fogadni.

Nagyon köszönjük tanárainknak, a mestereknek, s hallgatóinknak ezeket a páratlanul szép alkotásokat, a mesterség továbbadását, továbbéltetését. Szívből kívánunk hozzá továbbra is sok erőt, és minél több igaz örömet!

Barsi Ernő

Elhangzott a győri kiállítás megnyitóján, 2003. április 25-én.

KALAMÁRIS

Szalai Zsolt verse

Zene

C, D, F - három akkord,
a maga dalát pengető
és a világ nexusa: az élmény.
Sugallatra mozdult a kéz,
súgta az igazat, nem úgy a
valódit, a látszat bizony
néha lódít egyet a szekéren.
S a vándorút tévúttá lesz.

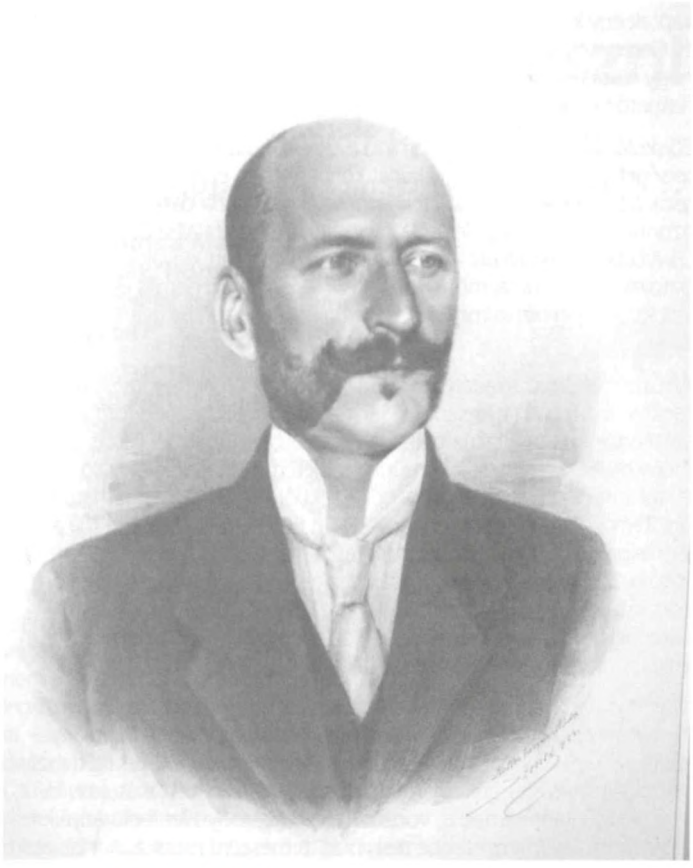

Jenei Jankó Sándor 1924-ben

Az erdőfelmérő

Jankó Sándor, az erdész és földmérő

Hírneves elődeink évfordulóin mindig szembenézünk mindazzal, amit életükben alkottak, s többnyire rádöbbenünk arra, hogy általában szerény lehetőségeik mellett is mi mindenre voltak képesek – sokszor bizony viszonylag rövidre szabott – életükben. Csak a megszépítő időbeli messzeség mondatja ezt velünk? Nyugodtabbak voltak, több volt az idejük? Jobb képességűek vagy szorgalmasabbak voltak nálunk? A kérdések megválaszolhatatlanok. Jankó Sándor 1923. májusában hunyta le örök álomra szemét. Most 80 esztendeje.

Életművének darabjait morzsolgatva futnak át rajtam e gondolatok. Ülök az egyetemi könyvtár egyik hűvös kis szobácskájában, előttem szinte mindaz, amit az utókor megmenteni képes volt hagyatékából. Megsárgult könyvek, kézírásos jegyzetek elaggott betűi mesélnek. Behunyom a szemem, s megpróbálom elképzelni, milyen lehetett. S bár a Földmérési és Távérzékelési Tanszékre nap mint nap belépve, portréja köszönt rám a szemközti falról, valahogy nem sikerül. Megfáradt teste 80 éve porlad már a földben. Vajon milyen lehetett? El tudják mondani mindezt a könyvek, jegyzetek? A száraz számokból, vonalakból alkotott tudomány sáncai mögül kibukkan az ember?

Termékeny volt és szorgalmas. Munkássága a földméréstanon és fotogrammetrián kívül átfogta a mai erdészeti feltárás jelentékeny részét is. Olyan jelentős tantárgyakat, mint a Vadpatak-szabályozás, az Erdészeti szállító berendezések, a Mesterséges pályák és a Vízi szállító berendezések. Utóbbiak később – a geodézia és fotogrammetria önállósulásával és fejlődése következtében fellépő tartalmi változásával – más tanszékre, a mai Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszékre kerültek át. Ma ismét egy helyen van a Jankó Sándor által egyaránt művelt két tudományág, a mindkét tanszéket magában foglaló Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézetben.

Kézírásos és nyomtatott jegyzetek, könyvek a Földmérési és Távérzékelési Tanszék mai profiljából: Az Erdészeti földméréstan I. része; a Műszertan, II. része; a Gyakorlati mérés című könyvei, az 1915-ben, Pozsonyban megjelent A planiméterek használatáról című tanulmánya. Az 1917-ben ugyancsak Pozsonyban megjelent Fotogrammetria című tankönyve, mely az első magyar nyelvű munka ebben a témakörben. S mindaz, ami ma már, nagy valószínűség szerint, nem lelhető fel: feljegyzések, papírdarabok ezrei, talán amelyeket előadásaira vihetett magával. Mert miért lett volna más, mint mi? Mert egy nosztalgikus korba született bele?

Lapozgatom a Földméréstan I. rész című, nagyságos Jankó Sándor főiskolai tanár úr jegyzetei alapján 1909-10-ben kézírással készült munkát. Hatalmas elméleti és gyakorlati tudását hallgatói vetették papírra. Okulásul az utókor számára: milyen nehéz is volt a kezdet! Már a címlap is magával ragadja a nem szakembert olvasót is. A erdő és a földmérés egybeolvadásának, harmóniájának szimbólumait látjuk: vonalzókat és teodolitot az erdei tisztáson, belőlük intarziával kibuggyanó tölgyfalevelet, s az örök feliratot: Üdv az erdésznek! És alul, a megjelenés dátuma felett gyöngybetűkkel az ősi város neve: Selmecbánya!

Nézegetem a jegyzetet, s közben, szinte magamnak sem merem bevallani: bosszankodom, hogy ezt a cikket írom, ahelyett, hogy inkább a jegyzetét olvasnám. Még avult részei is milyen tanulságosak! A gyöngybetűk viszik a szememet magukkal: a földméréstan tárgya és célja, térkép, szelvényrajz, az akkor új mértékegységnek nevezett méter, a régi mértékegységek, az öl, a láb, a hüvelyk, a vonal, a pont, s a megfelelő területi mértékegységek. A látó- és irányzó eszközök, a nézőhasadék vagy dioptra, a Reichenbach-féle optikai távolságmérő, a közvetett távolságmérés a Stampfer-féle szintező műszerrel és így tovább. Megannyi csemege a földméréstörténet és terminológia reménybeli kutatóinak! Vajon nekem lesz még időm erre?

Jenei Jankó Sándor 1866. február 28-án született Vasváron. Sopronban letett érettségi vizsgája és Grazban leszolgált önkéntesi éve után a szabad természet iránti hatalmas szeretete a selmecbányai Erdészeti Akadémiára vitte 1887. októberében. Főiskolai évei alatt mind tanulmányaiban, mind a sportban, mind az ifjúsági kör elnökeként elért teljesítményei következtében mindvégig tisztelet és közmegbecsülés övezte, éppúgy, mint későbbi munkaköreiben. 1906. májusától fél évet töltött közép-európai tanulmányúton, hogy az erdészeti szállítóberendezéseket és a vadpatak-szabályozást tanulmányozza. Egyidejűleg a selmecbányai magyar királyi Bányászati és Erdészeti Főiskola Erdészeti földméréstani tanszékére nevezték ki tanárrá, ahol az erdészeti földméréstant, az erdei szállítóberendezéseket és a vadpatak-szabályozást adta elő. A Földméréstani Tanszék javarészt az ő alkotása, melyen mindvégig féltő és rajongó szeretettel csüngött. 1920-tól két évig a főiskola rektora volt.

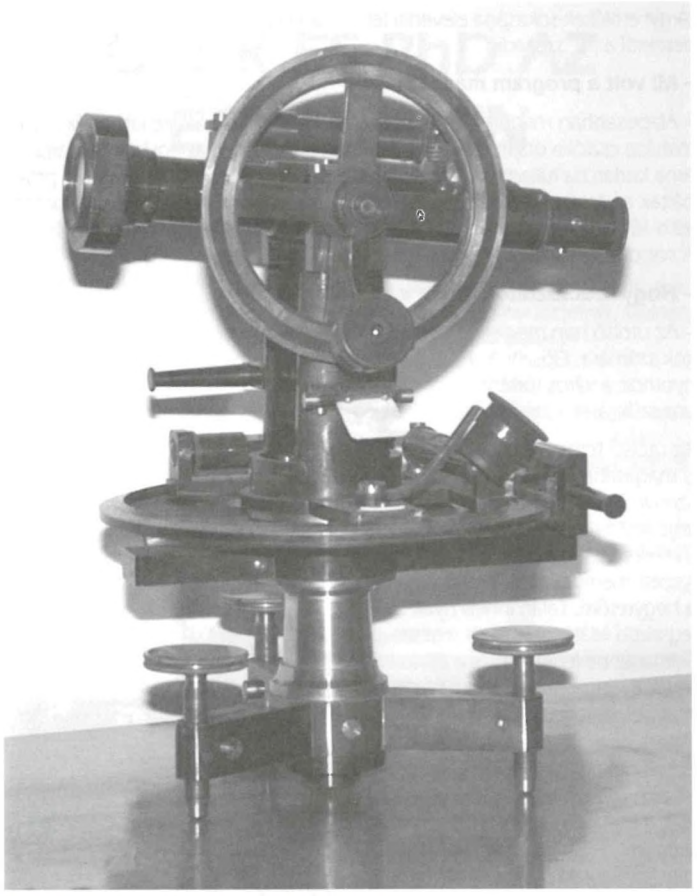

Jankó Sándor egyik kedvenc műszere

Rövid, 78 oldalas, mintegy B3 méretű könyvecske van a kezemben: Írta Jankó Sándor főerdőtanácsos, a magyar királyi bányászati és erdészeti főiskolai rendes tanár, nyomatott „Pázmány" Irodalmi és Nyomda Részvénytársaság könyvnyomdájában, Pozsonyban, 1917-ben. A címe: Fotogrammetria. 1917-ben a fotogrammetria földi fotogrammetria volt, még nem szakadt el bölcsőjétől, a földtől. S természetesen analóg volt, nem digitális. A magyar szakirodalom első ilyen témájú könyve röviden, egyszerű és könnyen megérthető alakban mutatja be a fotogrammetria gyakorlati, mindennapi alkalmazásának módjait. S bár tartalmát már jócskán meghaladta az idő, kristálytiszta gondolatmenete ma is világító lámpás lehetne.

„A planiméterek használatáról" című tanulmányának különlenyomata (Pozsony, 1915) Róth Gyula professzoron keresztül kerülhetett a Nyugat-Magyarországi Egyetem soproni könyvtárába. A tanulmány első oldalán elszürkült, tétova betűk, Jankó Sándor aláírásával: „Róth Gyula barátomnak szíves emlékül." Mellette már golyóstollal a leltári szám és a bevételezés dátuma: 310/1745-1967.

Éjszakákat töltött íróasztala mellett. Az emberfeletti munka tönkretette egészségét: 1923. május 14-én Vönöckön, sógora birtokán örök pihenésre hunyta le szemét. Munkássága komoly öröksége és szilárd lépcsőfoka a magyar erdészet történetének.

Nekrológírója az alábbi megható sorokkal búcsúzott tőle:

„... Késő este volt már, mikor a menet a temetőbe érkezett. ... **Boleman Géza**, a főiskola rektora a tanári kar nevében, **Sébor János**, az elhunyt asszisztense, az adjunktusok és tanársegédek nevében, **Krisztián** erdőmérnök hallgató pedig a tanítványok nevében vett búcsút az elhunyttól..." „Az az ifjúság, melyet ő nevelt, tanított, sűrű sorokban kísérte elhalt mestere koporsóját és az ősi selmeci hagyományok szerint helyezte fáradt testét örök nyugalomra. Amíg a klopacska együtt koppant a hulló rögökkel, a régen végzett öreg filiszterek is könnyes szemmel búcsúztak elköltözött tanáruktól. Mintha maga a régi Selmecbánya lelke eljött volna erre a temetésre tépett, szomorú köntösében együtt sírni a sírókkal..."

Vajon láthat-e most bennünket, utódokat? Figyel-e minket aggódóan, hogy vajon jól sáfárkodunk-e hagyatékával? Egyáltalán, mit szólna hozzánk, ha tudna?

Dr. Bácsatyai László

KALAMÁRIS

Zsávolya Zoltán

S. megye titkos története.

A poncichterek között.

Odahaza, Bolognában, az önfeledtség birodalmában, Itália bárányfelhők márványtorzóival teleszórt kék ege alatt tudtak csak szinte az emberek olyan jóízűen mulatni, mint amilyen ünneplést Antonio Bernadetti a soproni polgárok körében Szilveszterkor látott. S azóta is folyamatosan, bárha búvópatakszerűen – a hétköznapi munkavégzés szüneteibe ágyazottan – zajlik a dínomdánom, jóformán két hete már! Mikor lesz vége? Lesz-e egyáltalán vége valaha? Még őt, a zord északon morózusságba forduló, valamikor annyira vidám embert is visszasegítették régebbi énjéhez. Felvidították, amennyiben befogták kuktának.

Mióta az elmúlt ősszel, 1833 folyamán, Magyarországra jött, és ebben az észak-nyugati vármegyében gyűjtötte a kultúrhistóriai anyagot végül talán soha meg nem írt, vagy később könyörtelenül elkallódott „cultural-historyographiai" művéhez, legalábbis még semerre nem élt át hasonlót, pedig régóta és sokszor hallotta, s most köztük járva idő óta személyesen is megtapasztalhatta, hogy ha valaki, a „hunok" aztán tudnak mulatni. A dolog ilyen intenzív fokát mégsem tudta mire vélni, és hát nem is lehetett ezt igazából mire vélni. Ebben a kisarkított formában bizony álom volt ez, ahogyan ő maga is álom: már csak szellem, bizonyos szinten, persze, jó szellem, mivelhogy - amiként maga fogalmazott - „szent karácsony éjszakáján keresztülhaladt testén az angyal..."

A poncichterek városába december 31-én délután érkezett meg, miután a két ünnep közét a Csorna feletti mocsarakban töltötte, rendhagyó módon téli lidércfényként vándorolva ide-oda a lápvilágban. Már sötétedett, de erőt vett magán, és nem gyújtotta fel asztráltestét egy kis látásra. Mindenképpen el akarta kerülni ugyanis a feltűnést, ezért inkább tapogatózva botorkált előre, pedig ugyancsak barátságtalannak tartotta a várfal menti sikátorokat. Mihamar kibukkant ezért belőlük, egy nagyobb térre jutva. Fáklyákkal megvilágított terület nyílt meg itt előtte, ahol csak úgy nyüzsögtek az emberek. Valahol középtájt pörkölttel teli bográcsok alatt lobogott a tűz, a teret határoló házak kapualjai pedig nyitva álltak az enyhe télben. Feltűrt ingujjú mesternék és mesterleányok húspogácsákat, mindenféle süteményeket gyártottak azokban, a mulatságra.

Bernadetti az egyik ilyen háztartás sürgés-forgásában akadt el. Szegény ördögnek nézték, akinek segíteni illik az ünnepi euforiában, s akinek – gyanítható – „tallián ügyessége révén receptes hasznát is veendik az előkészületi munkálatok sorjában." Az igazat megvallva bizonyos „Júlia leányasszonynak" volt a legnagyobb szerepe Bernadetti maradásában. De ez már egy másik történet.

A selmeci panoráma

Ha Selmec hív...

Az Erdőmérnöki Kar Firmáinak és balekjainak látogatása Selmecbányán, ahogy Pál Attila átélte

– Egyetemi polgárként szinte mindannyiunk számára közismert, hogy a mindenkori Firmaévfolyam egyik legfelemelőbb és egyben legnehezebb feladata jön el áprilisban: megmutatni a balekoknak Selmecbányát, hagyományaink és a magyar erdészeti felsőoktatás bölcsőjét. Ez a rövid három nap tulajdonképp a befejezése az addigi balekoktatásnak, az elsőévesek számára itt válik kézzelfoghatóvá mindaz, amit eddig csak hallottak, képeken láttak.

– Nem volt ez másképp idén sem. A Firmák és balekok mintegy százfős csoportja szállt buszra, hogy a szűk három nap alatt a lehető legtöbbet láthassák az ősi Alma Mater városából. A nyolcórás buszút végét a Leányvár ismerős fehér tornyának látványa jelentette. A program az egykori magyar akadémiai tanárok, oktatók, diákok sírjának megkoszorúzásával kezdődött, majd keskeny, girbegurba, macskaköves utcákon lesétálva hamarosan az Akadémia impozáns épületei előtt álltak a diákok. Az egykori magyar nyelvű avatótábla már az Óvár egyik eldugott kamrájában pihen, ma e falak között szakközépiskolás képzés folyik, az egyetlen magyar felirat pedig – egy ki tudja, mi okból megmaradt –, az egyik ajtó fölött található „Ásványtan" tábla. A nap hivatalos része a Kammerhofban, a bányatörténeti múzeummá alakított egykori kamaragrófi épületben ért véget, ahol modellek, tárgyi emlékek sokasága eleveníti fel a selmeci bányászat történetét a kezdetektől a 20. századig.

– Mi volt a program másnap?

– Alaposabban megismerkedtek a balekok a várossal. Végre láthatták a Városháza csalóka óráját, és végigmehettek a Teraszon, az egykori polgárok ama kudarcba fulladt vállalkozásán, mellyel egy félutcányi sík területet próbáltak a városba csempészni. A délután az Óvár udvarán találta a csapatot, ez a 13. századból származó épület ma javarészt múzeumként funkcionál. A napot este jól sikerült szakestély zárta.

– Hogy' búcsúztatok az ősi várostól?

– Az utolsó nap meglehetősen eseménydúsra sikeredett a Firmák és balekok számára. Először a 16. században emelt Leányvár tárlatain követhették nyomon a város történetét az ókortól a múlt századig, majd a Bányamúzeum szűk járataiban ismerkedtek az egykori bányászok kemény munkájával.

Az utolsó selmeci kitérő idén is a Kálváriához vezetett. Ezen a 700 méternél is magasabb bazaltkúpra vezető úton 14 stáció örökíti meg Jézus és Mária szenvedéseit, s a három templom – legalul a tót, középen a magyar, s a legtetején a német – szimbolizálja az egykori Selmec lakosságát alkotó három nemzetet. A hársfákkal szegélyezett meredeken jó félórás út vezet a hegytetőre. Talán innen nyílik a legszebb kilátás a városra: egész Selmecet be lehet látni, s a párás idő miatt a magasabban fekvő házak már belevesznek a ködbe.

A Kálvária tövében már indulásra készen álltak a buszok, és az este már a mai Alma Mater előtt találta a diákokat. Hogy sikerült-e a Firmáknak felvillantani valamit a régi Selmec hangulatából, megmutatni a balekoknak a soproniakat még ma is a városhoz kötő szálakat, azt majd a jövő dönti el. A régi valétáns nóta sorai talán már mélyebb értelmet nyernek számukra: Ha Selmec hív, mi ott leszünk...

Az ősi Alma mater

Lejegyezte: Lengyel Zita

Soproni Tavaszi Szél

Idén, a tavaszi szél, Sopronba sodorta a Konferenciát. Azt a konferenciát, amely 1997. óta a fiatal tudós réteg tagjainak egyik legnagyobb találkozója. A résztvevők között nemcsak honi doktorandusok szerepelnek, hanem a rendezvényen fellépők köre ennél sokkal szélesebb. Találkozhatunk a tudomány és a szakmák elismert személyiségeivel, külföldön élő fiatalokkal, leendő doktorandusokkal és „öregekkel", friss doktorátussal a zsebükben. A Tavaszi Szél Konferenciák tehát a fiatal tudós generáció hagyományos közösségi találkozói.

Az első Tavaszi Szél élményem 2001-ben, Gödöllőn volt. Megérkezésünkkor az egyetem aulája felé vettük az irányt, a regisztrációhoz. A pultoknál hosszú sor kígyózott. Rengeteg fiatal, újak és visszajárók. Gólyaként kezdetben egy kicsit idegennek éreztem a légkört, de hamarosan kellemes környezetben találtam magam. Mindenki közvetlen, érdeklődő és barátságos volt. Jó érzés ilyen közegben mozogni.

Szerencsére a konferencia nyújtotta élmény évről évre átélhető. Az idei Tavaszi Szél konferencia szakmai programja az Európai Uniós csatlakozás jegyében zajlik. A rendezvénynek Sopron, mint az Európai Unió keleti kapuja, ad otthont, jelképezve, hogy nemsokára ténylegesen belépünk a tagállamok körébe. Biztos vagyok benne, hogy a mostani konferencia is fiatalos hangulatú, maradandó élményt ad.

A Tavaszi Szél Konferencia olyan, mint egy tarka rét, ahol sok felfedeznivaló van, és ami mindenkinek kínál valami érdekességet. A tudományos programokon, szekcióüléseken naprakész információkat kapunk a tudomány nagyjaitól és a szakma jeles képviselőitől, kérdéseinkre tudományos vitákon kereshetünk választ, és megismerhetjük egymás kutatási tevékenységét, eddigi eredményeit. Az előadások és szakmai viták komolyabb légköréből kilépve, a nap vége felé közeledve kulturális programok felszabadult hangulatában találjuk magunkat. Kulturális fesztivál, változatos műsorral. Talán így lehetne tömören leírni a Tavaszi Szél Konferenciák könnyedebb, művészeti élményt és színvonalas szórakozási lehetőséget egyaránt nyújtó programkínálatát.

Fotó: ZZ Fotó & Média

Andrea a leendő doktor

A konferencia keretében eltöltött néhány „tarka" nap alatt szakmai kapcsolatok, ismeretségek, és nem ritkán életre szóló barátságok köthetők. Úgy gondolom, a konferenciának az aktuális szakmai és tudományos célok megvalósítása mellett ez a szerepe a legfontosabb: a jövő tudósgenerációjának összetartása és erősítése.

Vityi Andrea

OTDK ÉS PhD AZ EGYETEMEN

BEPFK

A Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar képviseletében az alábbi hallgatók vettek részt OTDK-n:

Ácsbolt Henrietta I. évf. óvodapedagógus hallgató (tanár: Tárnok Péter), Arányi Gabriella III. évf. szociálpedagógus hallgató (tanár: Dr. Závoti Józsefné), Molnár Mónika IV. évf. szociálpedagógus hallgató (tanár: Zsubrits Attila)

Helyezést értek el:

I. helyezés: Fuszik Eszter III. évf. szociálpedagógus hallgató (Nyíregyháza), valamint különdíjat is kapott.(tanár: Dr. Závoti Józsefné) II. helyezés: Stánicz Alexandra I. évf. óvodapedagógus nemzetiségi hallgató (Kecskemét) (tanár: Tárnok Péter)

III. helyezés: Rózsa Erzsébet III. évf. szociálpedagógus (Debrecen) (tanár: Dr. Katona György)

Szalma Mária

GFK

A 2003. április 15-17. között a Debreceni Egyetemen megrendezett Műszaki Tudományi Szekció Geotechnológia, geodézia, műszaki földtudomány tagozatában a főiskoláról az idei OTDK-n két dolgozat szerepelt:

Szepesi Anita – Lerner Árpád (III. évf.): Földhasználat és tulajdoni viszonyok változása az osztrák-magyar határ térségében; Konzulensek: Mizseiné dr. Nyíri Judit főiskolai docens, dr. Ágfalvi Mihály főiskolai tanár és dr. Márkus Béla egyetemi tanár. A dolgozat az OTDK-n 3. helyezést kapott.

Tarsoly Péter (III. évf.): GPS alkalmazása barlangbejáratok helyének meghatározására; Konzulens: dr. Busica György főiskolai docens. A dolgozat különdíjat kapott.

Balázsik V.

MÉK

A Karunk tudományos diákkörös hallgatói a jelen tanévben egy kari és négy országos konferencián 69 dolgozattal, illetve 67 előadással és a dolgozatok kiadványokban megjelent tartalmi kivonatával szerepeltek. Közülük húszan részesültek díjazásban és egyikük könyvjutalomban.

A XXVI. OTDK-n hallagatóink egy I. helyezést (és egyben a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium miniszteri különdíját), egy III. helyezést, három különdíjat (és könyvjutalmat) nyertek.

Karunk diákkörös előadói (és konzulenseik), valamint helyezettjei a XXVI. OTDK-n a következők:

Agrártudományi Szekció

Karsai Rita (III. évf.) – Dr. Gulyás László egyetemi adjunktus; különdíj
Varga István (V.évf.) – Szalka Éva egyetemi adjunktus; különdíj
Glázer Tímea (V. évf.) – Dr. Gulyás László egyetemi adjunktus; különdíj
Énzsöly Bernadett (V. évf.) – Dr. Krász Ádám egyetemi adjunktus; III. helyezés

Társadalomtudományi Szekció

Radnics Zsuzsanna okl. gazdasági agrármérnök – Dr. Szabó István egyetemi tanár; I. helyezés és miniszteri különdíj
Karácsony Péter (IV. évf.) – Dr. Korognai László egyetemi adjunktus; a Pécsi Tud. Egyetem könyvjutalma

Dr. Krász Ádám
a Kari TDT elnöke

FMK

A Faipari Mérnöki Kar Cziráki József Faanyagtudomány és Technológiák Doktori Iskolán 2003. május 23-án (pénteken) 10.00 órakor került sor Réthy Zsolt Ph.D. értekezésének munkahelyi vitájára. Disszertációjának címe: Gyártási folyamatok optimalizálása a minőségügyben használatos kompromisszum-modellek felhasználásával.

2003. május 29-én (csütörtökön) 10.00 órakor az „A" épület Továbbképzési termében tartották dr. Vértesy László „A magyar bútorgyártás és az EU csatlakozás" című Ph.D. értekezésének nyilvános vitáját. Az értekezés opponensei: dr. Hoós János és dr. Kovács Zsolt voltak.

A Faipari Mérnöki Kar TDK-díjat (5000-10.000 Ft pénzjutalmat) elnyert hallgatói: Ábrahám József V. ofmh, Balázs Attila IV. opmh, Bális Gabriella V. ofmh, Csóka Levente IV. opmh, Fehér Csaba III. ofmh, Horváth Balázs IV. ofmh, Horváth Miklós III. ofmh, Kovács Levente III. ofmh, Markó Gábor V. ofmh, Miklai Gábor IV. ofmh, Orsós Mariann III. fmh, Penkaló Oxána V. ofmh, Taschner Róbert II. ofmh, Urbán Zoltán IV. ofmh, Zágonyi Balázs IV. ofmh.

Divós Ferenc

EMK

Az Erdőmérnöki Kar Növénytani és Termőhely-ismerettani Intézetnél készült dolgozatok közül az alábbiakat díjazták:

Zoológiai szekció

I. helyezett (megosztva): Takács Viktor (V. kmh): A sopronhorpácsi mezővédő erdősávrendszer állapotfelmérése, a további hasznosítás lehetőségei;
I. helyezett (megosztva): Szabó István (IV. vmh, Csíkszereda): A Csíki havasok császármadár (Bonasa boncisia) állományának vizsgálata;
III. helyezett: Bajkó Csaba (IV. vmh, Csíkszereda): A Csíki havasok siketfajd (Tetrao urogallus rudolfi) állományának vizsgálata;
IV. helyezett: Fodor István(IV. kmh): Erdei madárközösségek faunasztikai és ökológiai vizsgálata Hargitában;

Botanikai szekció

I. helyezett: Némethi Kálmán (V. emh): Gyepszint- és újulatvizsgálatok a Török-féle bükkös felújítási módszer kísérleti területein;
II. helyezett: Mihók István (IV. emh): Állapotfelvétel a sárospataki Long-erdő rekonstrukciós tervéhez;
III. helyezett: Horváth Tibor (V. emh): A nagykanizsai homokvidék erdeinek védett és veszélyeztetett növényei;
IV. helyezett: Lantos Zoltán (IV. emh): Gyertyános-tölgyes lékek gyepszintjében beálló változások nyomon követése a lágyszárúak dominancia viszonyai és vitalitás értékei alapján;

Élettelen természettudományi szekció

I. helyezett: Szőcs Éva (V. kmh): Bükk (Fagus silvatica) és akác (Robinia pseudoacacia) gőzölésekor keletkező kondenzvíz savasságának vizsgálata;
II. helyezett: Fodor Enikő (V. emh): Növekedésmenet és a termőhely összefüggéseinek vizsgálata az ERTI Püspökladányi Kísérleti Állomásának területén;
III. helyezett: Verók Tamás - Kas Renáta (V. emh): Erdőhatárok kitűzése a Pilisi Parkerdő Rt. területén;

Társadalom- és gazdaságtudományi szekció

I. helyezett: Ivelics Ramon (V. kmh): A biobrikett gyártás nyersanyagbázisának növelését célzó vizsgálatok;
II. helyezett: Polgár András (V. kmh): Csomagolóanyagok felhasználásának összefüggése a lakossági fogyasztási szokásokkal;
III. helyezett: Stern Viktor (V. kmh): A bioszolár, mint megújító energiaforrás.

Dr. Bidló András
kari TDK-titkár

KTK

A május hónapban Gyöngyösön megrendezett XXVI. Országos Tudományos Diákköri Konferencián a KTK hallgatói a következő helyezéseket érték el:
Integráció-globalizáció I. tagozat: Bertalan Laura – II. díj; Tóth Andrea különdíj
Integráció-globalizáció II. tagozat : Csejtey Ágoston III.díj;
Világgazdaságtan tagozat : Bakondi Ágnes. II.díj
Logisztika tagozat: Kunyik Csaba – különdíj
A Közgazdaságtudományi Kar elnyerte a 2005-ben sorra kerülő XXVII. OTDK rendezésének jogát.

Dr. Fábián Attila
dékánhelyettes, egyetemi docens

ATFK

Három szekcióban (Humán- és Társadalomtudományi Szekció, Pedagógiai, Pszichológiai, Közművelődési és Könyvtártudományi Szekció, Testnevelési és Sporttudományi Szekció) összesen 10 hallgatót neveztünk 9 pályamunkával, az országos döntőbe, de csak 6 hallgató vett részt. A XXVI. OTDK-n, a Testnevelési Szekcióban különdíjas lett Veres Zoltán hallgatónk, könyvjutalmat kapott Srágli Zsolt és Holbik Zoltán. Két hallgató kapott szóbeli dicséretet: Micskó Renáta (speciális pedagógia) és Szabó Bernadett (néprajz). Az ATFK elnyerte a 2005-ben sorra kerülő XXVII. OTDK Pedagógiai Szekciójának rendezését.

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna
TDK kari elnök, főiskolai adjunktus

A rektor és az elnök ellátja kézjegyével a dokumentumot

A NYME és a NOB megállapodása

Április 28-án, a győri Egyetemi Kulturális és Művészeti Napok megnyitója alkalmából együttműködési megállapodást írt alá dr. Faragó Sándor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora és Schmitt Pál, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke.

Miniszteri konferencia Bécsben

A résztvevők „családi" fotója

Április 28-29-én a Páneurópai Erdők Védelméért Miniszteri Konferenciák IV. ülésére került sor Bécsben, a Hofburgban. A 44 országból összegyűlt miniszterek és szakértőik megtárgyalták a legutóbbi lisszaboni értekezlet – 1998 – óta eltelt időszak fejleményeit, és javaslatokat tettek az előttünk álló idő tennivalóira. Hazánk képviseletében Németh Imre FVM miniszter írta alá azt a dokumentumot, amely meghatározza az európai erdők védelméért folyó szakmai munka főbb irányvonalait.

Főszerkesztők találkozója az FVM vezetőivel

Németh Imre miniszter köszönti a lapok szerkesztőit

Németh Imre földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter április 17-én fogadta a tárca szakmai irányítása alá tartozó felsőoktatási intézményekben megjelenő újságok főszerkesztőit, szerkesztőit. A 14 egyetemi, főiskolai lapot tizennégy szerkesztő képviselte. A megbeszélésen jelen volt Dékány András sajtófőnök, dr.Marton István, az Oktatási, Kutatási és Fejlesztési Főosztály vezetője és dr. Fehér Károly, a Miniszteri Titkárság munkatársa. A miniszter hangsúlyozta, hogy nagy jelentőséget tulajdonít az egyetemi ifjúsággal való kapcsolatépítésnek.

Erdei iskolát avatott a pénzügyminiszter

A pénzügyminiszter válaszol a szakma képviselőinek a fölvetéseire

Május 8-án a Kecskemét-Heténygyháza Nyíri Erdőben Dr. László Csaba pénzügyminiszter avatta föl az európai színvonalú Vackorvár Erdei Iskolát. Az ünnepélyes alkalmon köszöntőt mondott dr. Bondor Antal, a Kefag Rt. igazgatóságának elnöke. A megnyitón a Heténygyházai Móricz Zsigmond ÁMK tanulói Faiskola címmel szerepjátékot mutattak be. Az avatást megelőzően az erdész szakma számos képviselője – többek között Cserép János, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, Gémesi József, az ÁPV Rt. ügyvezető igazgató-helyettese – tájékoztatta a pénzügyminisztert az ágazat helyzetéről. Dr. Mészáros Károly az Erdőmérnöki Kar dékánja pedig előadást tartott a Nemzeti Erdőstratégiáról.

Erdészet- és Fatudományi Fórum az Akadémián

Május 14-én az MTA Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága rendezte meg a IV. Országos Erdészettudományi és Fatudományi Fórumot. Dr. Solymos Rezső akadémikus köszöntője után dr. Kroó Norbert akadémikus, az MTA főtitkára nyitotta meg az egész napos konferenciát. A három bevezető előadást – Az erdei ökoszisztémák multifunkcionalitásának fenntartása és fejlesztése ; Az újratermelhető, környezetbarát fa, a jövő nyersanyaga; Magyarország faszükséglete és a fenntartható erdőgazdálkodás főbb ökonómiai vonatkozásai – követően az erdészettudományi és a fatudományi szekcióban folytatódott az eszmecsere.

Solymos Rezső akadémikus köszönti a fórum résztvevőit

HABILITÁCIÓ

Dr. Lentner Csaba egyetemi docens, a Közgazdaságtudományi Kar Pénzügytan - Számvitel Intézetének igazgatója 2003. április 29-én sikeresen habilitált a NYME Habilitációs Bizottsága előtt. Témája: "Az államháztartási hiány finanszírozásának jegybanki és kereskedelemi banki összefüggései Magyarországon - az Európai Unió elvárásainak tükrében." A habilitációs tanóra és a tudományos előadás anyaga olvasható a www.lentnercsaba.hu honlapon.

DOKTOROK

Akik a 2002/2003-as tanévben megvédték doktori disszertációjukat (avatás a júniusi tanévzárón)
Erdőmérnöki Kar
Tibay György, Tímár Gábor, Barna Tamás, Gabnai Ernő, Gólya János, Csókáné Hirka Anikó, Csókáné Szabados Ildikó, honosítás: Németh Károly, Nagy Miklós Tamás.
Faipari Mérnöki Kar
Szabó Péter, Németh Róbert, Barta Edit, Vértesy László, honosítás: Bejó László.
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar
Hingyi Hajnalka, Pongrácz László, Kertész Tamás, Szalka Éva, Juhász Anita, Kovács Tamás, Gulyás László, Goda Mátyás, Kalocsai Renátó.

EURÓPA EMLÉKPARK

A NYME Közgazdaságtudományi Kar „Európai Tanulmányok" posztgraduális képzésén ez év januárjában végzett hallgatók 2003.április 13-án Európa népeinek tiszteletére – dr.habil Faragó Sándor rektor, dr.habil Gidai Erzsébet dékán, Peter Vargyas Fertőmeggyes polgármestere, Palkovics János Fertőrákos polgármestere részvételével – ünnepélyes keretek között 16 hársfa csemetét ültetett el. A TAEG Rt, az NYME és az NYME KTK támogatásával létrehozott új „Európa Emlékpark" a Fertőrákos határától Ausztriába vezető kerékpárút mentén található.

FINN VENDÉGEK

Május 16-17-én egyetemünkre látogatott a Közgazdaságtudományi Kar vendégeként Sejnajoki város és a Sejnajoki Polytechnik főiskola küldöttsége. Dr. habil Faragó Sándor rektor, dr.hc.dr.Winkler András rektorhelyettes és dr. habil Gidai Erzsébet dékán találkozott a delegációval, és az intézmények közötti együttműködés továbbfejlesztéséről folytattak eszmecserét.

MÉK

A Kari Tanács május 26-án, a bizottsági vélemények alapján, a három dékánhelyettesi pályázat mellett, 10 tanszékvezetői, 5 intézetigazgatói pályázatról döntött. A Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karon május 23-30-a között zajlott a Mintagazdaság címre beküldött pályázatok elbírálása és a helyszíni szemle. A hallgatók gyakorlati képzésének segítésére évente 4-5 – a mezőgazdaság/élelmiszeripar egy-egy területén kiemelkedő tevékenységet folytató – gazdaságot választanak ki a régió gazdaságai közül.

Bár rövidesen kitör a nyár, vége a szemeszternek, a vizsgahónapnak, e fórumon is szeretnénk felhívni oktatóink, hallgatóink figyelmét a **Központi Könyvtár** elektronikus szolgáltatásaira. A könyvtárunk rendelkezik számos helyi hozzáférésű CD ROM adatbázissal, amelyeknek az igénylése az olvasószolgálatnál történik. További információk egyéb internetes forrásokról a könyvtári honlapon találhatók: http://jazz.efe.hu Kérdéseikkel forduljanak bizalommal a könyvtáros kollégákhoz (Kiss Danuta: T.: 289, danuta.kiss@emk.nyme.hu , Tompa Zsoltné: T.:295, tzsofi@emk.nyme.hu)

Valete! – vidáman

Elbúcsúztak...